

KERNU PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

2024

KINNITATUD

direktori 06.09.2024. a. kk nr. 1-3-11

Arutatud ja heaks kiidetud õpilasesinduses 04.09.2024. a. (protokoll nr 4), õppenõukogus
28.08.2024. a. (protokoll nr 2) ja hoolekogus 28.08.2024. a. (protokoll nr 3)

KERNU PÕHIKOOLI KOOLIOSA

MISSIOON

Pakume igale õpilasele õigust õppida, arendada iseennast, aidata kaasa tema saamisele isiksuseks, kes hoolib iseendast, teistest ja ümbritsevast. Luua õpilastele tingimused konkurentsivõimelise põhihariduse omandamiseks ja toetada õpilaste arengut elus toimetulekuks.

VISIOON

Kernu Põhikool on kogukonna arengut ja iga õpilase individuaalset arengut toetav lapsesõbraliku keskkonnaga kodulähedane kool.

VÄÄRTUSED

Koostöö. Ühiselt eesmärke püstitades ja koostöös tagame kooli arengu.

Positiivsus. Positiivse suhtumise ja usuga oma võimekusse garanteerime arengu.

Areng ja avatus uuendustele. Oleme motiveeritud ennast arendama luues valmisoleku elukestvaks õppeks. Toetame iga õpilase arengut läbi hoolivuse, märkamise ja tagasiside andmise.

KERNU PÕHIKOOLI LASTEAIOSA

MISSIOON

Lapse individuaalsuse arvestamine ja tema arengu igakülgne toetamine. Koostöös koduga tagatakse lapse koolivalmidus ning sujuv üleminek lasteaiast kodukoha kooli.

VISIOON

Kernu Põhikooli lasteaed on traditsioone hoidev, kõlbelisi omadusi kasvatav, lastele mitmekülgsede tegevuste kaudu teadmisi ja õpioskusi ning loovust pakkuv lasteasutus.

Lasteaed on turvaline, lapsesõbralik, usaldusväärne ja tervist väärtustav lasteasutus, kus on rõõmsad lapsed, rahulolevad vanemad ja tööle innustunud personal

VÄÄRTUSED

- **Lapsest lähtumine.** Kõik meie tegevused lähtuvad lapsest. Arendame, märkame ja hoolime. Õpetaja sooviks on, et iga laps oleks õnnelik ja terve ning lapsevanem rahul.
- **Koostöö.** Tegutseme koos ühiste eesmärkide ja lapse heaolu nimel. Oleme lojaalsed lapse, lapsevanema ja üksteise suhtes. Tunnustame lapsi, lapsevanemaid ja töötajaid. Väärtustame oma lasteaeda ja kooli.
- **Mäng.** Mäng on lapsele omane tegevus, mis pedagoogi juhendamisel õpetab ja arendab. Läbi mängu õpib laps rõõmsalt ja märkamatu.
- **Looduskeskkond õpetab** last, kes uurides kodukoha loodust, avastab põnevaid seoseid, mis tekitab lapses aina uut uudishimu.

Kontaktid:

Kernu Põhikool

Aadress: Kernu küla, Saue vald, Harjumaa

E-posti aadress: kernu@kernukool.ee

Kodulehekülg: <http://www.kernukool.ee>

Sisukord

Sissejuhatus	5
1 Kernu Põhikooli õppekava üldosa	7
1.1 Kooli väärtused.....	7
1.2 Õppe-ja kasvatustöö eesmärgid.....	7
1.2.1 Õppe- ja kasvatustöö I kooliastmes	9
1.2.2 Õppe- ja kasvatustöö II kooliastmes.....	9
1.3 Kernu Põhikooli eripära	9
1.4 Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana.....	10
1.5 Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted, õppekäigud.....	13
1.6 Tegevused pädevuste kujunemiseks.....	14
1.6.1 Kultuuri- ja väärtuspädevus.....	14
1.6.2 Sotsiaalne ja kodanikupädevus	16
1.6.3. Enesemääratluspädevus	17
1.6.4 Õpipädevus	18
1.6.5 Suhtluspädevus	19
1.6.6 Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	20
1.6.8 Digipädevus	22
1.7 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine.....	24
1.7.1 Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	26
1.7.2 Keskkond ja jätkusuutlik areng	26
1.7.3 Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	27
1.7.4 Kultuuriline identiteet.....	27
1.7.5 Teabekeskkond.....	28
1.7.6 Tehnoloogia ja innovatsioon	29
1.7.7 Tervis ja ohutus	29
1.7.8 Väärtused ja kõlblus	30
1.7.9 Lõimingu rakendamine.....	30
1.8 Õppe- ja kasvatustöö üldine korraldus ning ajakasutus	32
1.9 Kernu Põhikooli õppeained ja tunnijaotusplaan.....	34
1.10 Liikluskasvatus.....	36
1.11 Kernu Põhikooli hindamise korraldus	40
1.12 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja	48
tugiteenuste rakendamise kord	48
1.13 Karjääriõppe, sealhulgas karjääriinfo ja nõustamise korraldus.....	58
1.14 Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	59
1.15. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	60
1.16 Õpetaja töökavade planeerimise põhimõtted	61
1.17 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	62
Lõimingu põhimõtted	67

Sissejuhatus

Kernu Vallavolikogu 18.02.2016 otsusega nr 12 ühendati alates 01.08.2016 Kernu Põhikool ja Haiba Lasteaed Riisikas ühendasutuseks nimega Kernu Põhikool. Ühendasutuse kooliosas on alates 01.08.2019 I-II kooliaste ja lasteaia kaks rühma, mille komplekteerimisel arvestatakse laste vanust. Lapsed on vanuses 1,5-7 aastat. Laste arv rühmas on kuni 20. Nii Kernu Põhikooli lasteaia kui ka kooliosa asuvad Kernu külas. Kernu Põhikooli pidajaks on Saue vald. Kernu Põhikool juhindub oma tegevuses kooliosas põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest ja koolieelse lasteasutuse osas koolieelse lasteasutuse seadusest.

Kernu Põhikooli õppe- ja kasvatustöö alusdokument on Kernu Põhikooli õppekava, mis lähtub põhikooli riiklikust õppekavast.

Kernu Põhikooli õppekava kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lõike 2, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riikliku õppekava“ § 24 lõike 3 alusel. Kernu Põhikooli lasteaiaosa õppekava kehtestatakse Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 2 alusel.

Õppekava koosneb kooli ja lasteaia ühisest üldosast ning eraldi kooli ja lasteaia ainekavadest. Kernu Põhikooli õppekeeleks on eesti keel. Kernu Põhikooli õppekava terviktekst on köidetuna kättesaadav õpetajate toas. Samuti on õppekava terviktekst kättesaadav kooli veebilehel:

<https://www.kernukool.ee/>

Kernu Põhikooli õppekava uuendamine ja kaasajastamine toimub pidevalt, kaasates sellesse protsessi kõiki kooli ja lasteaia spetsialiste, hoolekogu, lapsevanemaid. Õppekava uuendades ja täiendades lähtutakse sisehindamise tulemustest, kooli arengukavast ning pedagoogide, lapsevanemate, hoolekogu ja erispetsialistide arvamustest. Õppenõukogu ja hoolekogu otsusest lähtuvalt kinnitab kooli direktor õppekava käskkirjaga.

Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt. Väljundipõhise õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, so suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või -valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana. Põhikooli lõpuks kujunevad üldpädevused on kirjeldatud põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes. Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.

Väljundipõhises õppes on rõhuasetus õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste omandamisel ja nende hindamisel. Õpilastel lastakse demonstreerida õpitulemuste omandatust võimalikult erinevates olukordades tulenevalt õpitulemuse väljundvormist ja antakse soorituste kohta tagasisidet tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning andes soovitusi edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpitulemuse omandamist. Kooli õppekavas esitatud õppesisule pühendatakse

arvestatav hulk aega, lähenedes õppesisule mitmekesiselt nii, et õpilased õpivad õpitut kasutama erinevates situatsioonides.

Väljundipõhise õppe õpikäsitus väljendub selles, et õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine viisil, et õpilane saavutab õppekavas kavandatud õpitulemused/pädevused.

Alates 2019. aasta sügisest asuvad kool ja lasteaed samas hoones. Mõlemad teenindavad põhiosas ligi 700 elanikuga Haiba-Kernu kandi kogukonna lapsi. Ühendasutuses saab lapse kasvu- ja arenguteekond teisest kuni kolmeteistkümnenda eluaastani toimuda ühes sotsiaalkultuurilises väärtuskeskkonnas.

Kernu Põhikooli kooliosas on kohti 40-le õpilasele ja lasteaiaosas 40-le lapsele. Seetõttu on tegemist väikese haridusasutusega. Ühendasutuse positiivne külg on lasteaia ja kooli omavaheline tihedam seotus ja kontakt. Samas hoones paiknev ühendasutus annab töötajatele paremad võimalused ennast rakendada erinevates tegevustes enam meelepärasel moel. Praktilise poole pealt on lihtsam korraldada lasteaia ja kooli vastastikuseid asendusi, koolitusi, organiseerida ühiseid üritusi jms. Samuti võimaldab ühendamine efektiivsemat ressursikasutust. Suur osa lasteaiaosa lõpetanud lastest jätkab eeldatavasti oma edasist haridusteed Kernu Põhikoolis.

1 Kernu Põhikooli õppekava üldosa

1.1 Kooli väärtused

Kernu Põhikooli suurimateks väärtusteks on tema õpilased ja õpetajad, kelle koostöö põhineb soovil õppida ja õpetada, loovusel ja positiivsel ning säästval ellusuhtumisel. Üksteise suhtes ollakse mõistvad, sõbralikud ja järjekindlad. Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, maailmavaadet ning käitumisnorme, mis on isikliku õnneliku elu ja eduka koostoimimise aluseks.

Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu ees, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

Õppimise põhiprotsessi keskmes on lapse areng. Kernu Põhikoolis toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

1.2 Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid

Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid tulenevad lapse arenguvajadustest, kooli eripärast, kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi ja võimalusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning vaimseid ja materiaalseid ressursse.

Kooli personali põhiülesandeks on aidata õpilasel selgusele jõuda oma huvides ja võimetes, pakkuda igale õpilasele võimalusi oma teadmiste, oskuste, kogemuste, vilumuste ja huvide arendamiseks ning tagada tema valmisolek õpingute jätkamiseks tasemeõppes ja elukestvaks õppeks. Kool loob õpilasele eakohase, turvalise, motiveeriva ja arendava õpikeskkonna, kujundades seeläbi hoolivust ning lugupidamist iseenda, pere ja kogukonna vastu.

Lõpetades Kernu kooli I-II kooliastme on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonna pädevused

Õppe- ja kasvatuse aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7 ja § 9 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine.

Lõpetades Kernu kooli I-II kooliastme on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused

Kooli I-II kooliastme lõpetamisel saavutatavad õpitulemused, oskused ja pädevused on kooskõlas vastava kooliastme ainevaldkonnaalaste faktidega, olemas on põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut

Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Õpilasele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Koolis on õpilastele loodud eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimi ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

Kernu Põhikooli I-II kooliastme lõpetaja:

- on saanud oma võimetele vastava hariduse;
- on kujunenud mitmekülgseks isiksuseks, kes kultuuri esindaja ning ühiskonna liikmena suudab end ühiskonnas teostada erinevates eakohastes rollides;
- on õpi- ja uurimishuviline ning on omandanud eakohased õpioskused;
- on loov, oskab töötada nii iseseisvalt kui ka meeskonnas, oskab oma tegevust kavandada ja analüüsida;
- lähtub oma käitumises üldinimlikest ja ühiskondlikest väärtustest;
- peab lugu endast, kodust, kaasinimestest, oma ja teiste rahvaste kultuurist;
- suudab valida oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed.

Kooli õppe ja kasvatuse põhimõtted:

- 1) luuakse tingimused iga õpilase arengu toetamiseks;
- 2) tähtsustatakse õpilase õpihuvi hoidmist ja toetamist;
- 3) õppe- ja kasvatusprotsess pakub mitmekesiseid õpikogemusi, õpetus on süsteemne ja terviklik, õpetuslik ja kasvatuslik aspekt on tasakaalus;
- 4) õppimisel ja õpetamisel on keskne probleemide tõstatamine ja lahendamine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine, õppetegevuse seostamine igapäevaeluga.

1.2.1 Õppe- ja kasvatustöö I kooliastmes

- 1) Esimeses kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks.
- 2) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.
- 3) Esimeses kooliastmes keskendutakse:
  - kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
  - õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
  - eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
  - põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
  - õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- 4) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- 5) Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla aineõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka üldõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

1.2.2 Õppe- ja kasvatustöö II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmises- ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada; huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

1.3 Kernu Põhikooli eripära

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemises, kus edendatakse innovatsiooni ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele.

Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele kõikides üldpädevustes.

Eripära	Kooli eripära esiletoojad	Ainevaldkondade toetus eripära kujunemisel
Ettevõtlikkus	Koostöö erinevate õppe- ja kasvatustööd toetavate mittetulundusühendustega, kõrgkoolidega ja muude organisatsioonidega; osalemine erinevates õppe- ja kasvatustööd toetavates projektides ja programmides; integreeritud õppetunnid; seoste loomine päriseluga; hästitöötavad meeskonnad koolis; uuenenud ainekäsitluse rakendamine; temaatilised projektipäevad	Eesti keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika, sotsiaalsained, kunstained, kehaline kasvatus, loodusained, robootika, informaatika
Loodus	Looduslikult kaunis kooliümbrus, mets, õuesõppeklass, õppekäigud, matkad, maastikumängud, orienteerumine, osavõtt RMK programmidest ja loodusviktoriinist	Loodusained, kunstained, kehaline kasvatus
Loovus	Traditsioonilised muusikaüritused, temaatilised kunstinäitused ja erinevad projektid	Kunstained, muusika, eesti keel ja kirjandus, töö- ja tehnoloogiaõpetus, informaatika

Kooli eripära saab kujundada ka läbi nende tundide, mille kasutamise otsustab kool lähtuvalt põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikes 4 sätestatust. Kernu Põhikoolis pööratakse õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele, kuna tulenevalt põhikooli riikliku õppekava § 3 lõikest seisab Eesti kool eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest. Nii antakse Kernu Põhikoolis I-II kooliastmes, võrreldes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud kohustuslike nädalatundide arvuga, juurde 5 eesti keele tundi. Samuti antakse Kernu Põhikoolis I-II kooliastmeni võrreldes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud kohustuslike nädalatundide arvuga juurde 3 matemaatika ja 3 inglise keele tundi, 6 informaatikatundi.

1.4 Kooli õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 4 ja „Põhikooli riikliku õppekava“ § 15 lõike 9 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel kool arvestada kooli õppekavavälisest õppimist või tegevust,

sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana — tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.

Kui kooli õppekavavälisest õppimist või tegevust arvestatakse koolis õpetatava osana, siis peab olema aru saada, millise õppimise põhjal on seda tehtud ja milliste õpitulemuste saavutamisel on kooli õppekava- välist õppimist või tegevust arvestatud.

Keskne põhimõte on järgmine: lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest, mitte sellest, kelle juures ja kus õpilane õppis või tegevusi sooritas. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal pole piisav. Täiendavat materjali ei küsita selle kohta, kes õpilast õpetas või kus ta õppis. Täiendava tõendusmaterjali vajadus võib olla seotud vajadusega paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud. Väljundipõhises õppes on keskne küsimus pigem selles, kas vajalik pädevus või õpitulemus on olemas ja kuidas selle olemasolu on võimalik hinnata. Kooli õppekavavälisest õppimist või tegevust ei hinnata mitte kogemuse omandamise, vaid mingi kogemuse omandamise käigus toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab olema seotud nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Kindlasti peab õpitu olema määratletav ka tasemega. Põhikoolis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud. On oluline, et mujal õpitu oleks sisuliselt sobiv õppekavaga, mille järgi õpilane koolis õpib.

Kooli õppekavavälisest õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

Kooli õppekavavälisest õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana on protsess, mis koosneb järgmistest etappidest: taotleja nõustamine, taotluse koostamine ja esitamine direktorile, taotluse hindamine, direktori otsus, (vajadusel) otsuse vaidlustamine ja vaidemenetlus.

Kooli õppekavavälisest õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

- tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
- teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitteametustamisega;
- topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt ülekantav muusika õppeaine läbimisenä.

Kooli õppekavavälisest õpingute või tegevuste arvestamiseks moodustab direktor taotluse hindamise komisjoni, kes koosneb pedagoogilisest personalist ning kelle ülesanne on selgitada, kas kooli

õppekavavälised õpingud või tegevused on võimaldanud kooli õppekavas esitatud õpitulemuste omandamist ning kas õpingute või tegevuste käigus omandatu on ajakohane. Hindamisse kaasatakse vähemalt kaks õpetajat, kes tunnevad terviklikult ja põhjalikult õppekava, kellel on kõrgelt arenenud empaatia- ja üldistusvõime, kes aktsepteerivad, et õppimine võib toimuda ka väljaspool kooli ja õppekava, kes tunnevad kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise erinevaid hindamise vahendeid ja nende kasutamise võimalusi.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste kaudu omandatud hinnatakse rangemalt ja põhjalikumalt kui õppekava tavapärasel vormis läbinute tulemusi. Põhjuseks on asjaolu, et tavapärasel vormis õppeprotsessi läbinutel on suurem tõenäosus omandada ühesuguseid õpitulemusi. Põhjalikum hindamine on õigustatud ka seetõttu, et hoida ära olukorda, kus ühtedelt õpilastelt nõutakse oluliselt rohkem kui teistelt – kõik õpilased saavad ju ühesuguse lõputunnistuse.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel tagatakse kvaliteet selle kaudu, et uuritakse õpilase esitatud õpitulemuste omandatuse tõendamist võimaldavaid materjale ning nende vastavust nende õpitulemustega, mille arvestamist taotletakse. Üldjuhul on esitatavaks tõendusmaterjaliks õpilase kirjalik refleksioon või analüüs õpitu kohta ning dokumenteeritud tõendusmaterjalid. Reeglina toimub ka õpilasega vestlus. Hindamisel eristatakse otseseid ja kaudseid tõendeid. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele.

Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinneteleht, juhendaja või kogenuma kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine/kursuse eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) või narratiivsed tõendusmaterjalid (igasugused oma õppimise ning tegevuse analüütilised käsitlused, kus taotleja seostab õpitut taotletava õppeaine õpitulemustega, taotleja kogemusealne refleksioon).

Tavaliselt on tõendusmaterjalid omavahel kombineeritud. Hindamiskomisjonil on õigus nõuda täiendavaid tõendusmaterjale, kui esitatud tõendusmaterjalidest ei piisa õpitulemuste omandatuse tõendamiseks.

Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal tuleb esitada taotlus kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise taotlemiseks. Koos taotlusega esitatakse ka vastav tõendusmaterjal. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina. Enne taotluse esitamist toimub õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõustamine taotluse esitamise ja nõutavate tõendusmaterjalide vormistamise ja esitamise kohta. Nõustamist viib läbi kooli tugisüsteemi meeskond.

1.5 Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted, õppekäigud

Lähtudes Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 24 lõikest 5 on õppetund kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja.

Üldpädevuste kujundamiseks, õppekava rakendamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on Kernu Põhikoolis ette nähtud ja kavandatud järgmised tegevused, mida mõistetakse kui juhendatud tegevust:

- 1) koolisisesed temaatilised õppepäevad või teemanädalad – täpsemad teemad lepatakse kokku huvijuhi, aineõpetajate ja õpilasesinduse koostöös;
- 2) õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid – 1 kord õppeaastas;
- 3) õpetajate uurimusi või loomingut tutvustavad ülevaatenäitused raamatukogus, saalis vms;
- 4) vähemalt üks kord trimestris, soovitatavalt tavaliselt trimestri lõpus, toimuvad aineõpetajate eestvedamisel õppekäigud, mis toetavad õpetatavate ainevaldkondade(üleste) pädevuste kujunemist;
- 5) vaba tunniressursi alusel kooli poolt määratud õppeained – Kernu Põhikoolis on sellisteks õppeaineteks informaatika, lisatunnid eesti keeles, matemaatikas ja inglise keeles;
- 6) iga klassijuhataja teeb vähemalt kord kahe kuu jooksul oma klassiga õppekava toetava või klassikollektiivi ühtsust tugevdava ühise ürituse;
- 7) erinevate riiklike, rahvakalendri ja kooli tähtpäevaga seotud traditsioonilised üritused (näiteks aktused, õpetajate päev, mardipäev, kooli sünnipäev jms toimuvad igal õppeaastal);
- 8) õpilaste uurimistöode, praktiliste tööde jms ülevaateüritused või konverentsid, (ülevaatenäitus, moešõu, muusikapäev, filmiõhtu, teatrifestival jms, kus õpilased tutvustavad omaloomingut);
- 9) heategevusüritused, laadad;
- 10) e-õppe päevad, mille raames valmistavad õpetajad õpilastele täitmiseks ja lahendamiseks ette ülesanded kas mõnes e-keskkonnas või paberil ja/või mille täitmine nõuab mõne e-keskkonna kasutamist. Sellisel viisil õpetajate poolt õpilastele ette valmistatud ülesannetes peab olema õpilasele välja toodud õpetaja juhendav, kontrolliv ja tagasisidestav roll ning tähtaeg;
- 11) muud ühekordsed üritused ja projektid.

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised (projektid) kirjeldatakse konkreetsemalt kooli iga-aastases üldtööplaanis. Jooksvalt lisanduvad muud ühekordsed üritused ja projektid selguvad õppeaasta jooksul.

Ühistegevuste kavandamist, läbiviimist ja tulemuslikkuse hindamist korraldab ja koordineerib huvijuht. Kavandatavad ühistegevused toetavad üldpädevuste kujunemist. Kõikidel ühistegevustel on kindlaks määratud (projekti)juht, kelle ülesanne on koostöös (projekti)rühmaga määratleda ühistegevuse eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Peale ühistegevuse toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

1.6 Tegevused pädevuste kujunemiseks

Õppe- ja kasvatusprotsessi kaudu loob kool tingimused üld-, valdkonna- ja õppeaine pädevuste saavutamiseks. Kõik pädevused on õppekavas täpsustatud kooliastmeti. Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Ainevaldkonnapädevus kujuneb saavutatud õpitulemuste alusel. Ainevaldkonnapädevused on mingi konkreetse ainevaldkonnaga seotud pädevused ning õppeainepädevused on mingi konkreetse üksiku õppeaine õppimise käigus omandatavad pädevused.

Õppekava taotleb õpilastel järgmiste üldpädevuste kujunemist:

- 1) kultuuri- ja väärtuspädevus; 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus; 3) enesemääratluspädevus;
- 4) õpipädevus; 5) suhtluspädevus; 6) matemaatika-, loodusainete ja tehnoloogiaalane pädevus;
- 7) ettevõtlikkuspädevus; 8) digipädevus.

1.6.1 Kultuuri- ja väärtuspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast.	Suhtumine kaaslastesse on sõbralik, vastutustundlik ja abivalmis.	Mõistab oma rolli pereliikmena ja sõbrana.

Oskab tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega.	Oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada.	Hindab usaldusväärust, täidab lubadusi ja kokkuleppeid.
Tajub ja väärtustab oma seotust loodusega.	Käitub loodust hoidvalt.	Väärtustab säästvat eluviisi.
Tajub ja väärtustab oma seotust teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga.	Omab ettekujutust eri rahvaste kultuurist.	Austab teiste rahvaste kultuuritraditsioone.
Väärtustab ilumeelt ja loomingulisust.	Oskab ilu märgata ja hinnata.	Julgeb ja oskab ennast loominguliselt väljendada.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Alusväärtused on igapäevaselt kõigile kättesaadavad, neid järgitakse tegevuste kavandamisel ning erinevaid töövorme kasutades arutatakse õpilastega alusväärtuste üle.
- Õpetajad arutavad tundides õpilastele eakohaselt päevakajalisi sündmusi või ühiskonnas ja maailmas esiplaanil olevaid aktuaalseid küsimusi. Arutelusid läbi viies käsitleb õpetaja mingi sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke, demonstreerides teatud mõtteviisi: igal nähtusel on mitu põhjendust, igal sündmusel on vähemalt mitu tõlgendust, igal seisukohal on vähemalt üks vastandseisukoht.
- Koolis keskendutakse teiste loomingu väärtustamisele eelkõige õpilaste suunamise kaudu vältida plagiaati kirjalike tööde koostamisel. Korrekse viitamissüsteemi kasutamist kirjalikes töödes jälgivad kõik õpetajad alates juba esimesest kooliastmest.
- Koolis kujundatakse õpilaste ilumeelt koolis valitseva esteetilise õppekeskkonna kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast;
- tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega;
- väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust;
- teadvustada oma väärtushinnanguid.

1.6.2 Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab ennast teostada ja toimida teadliku ning vastutustundliku kodanikuna.	Tunneb uhkust eestlaseks olemisest. Muu rahvuse esindaja koolis väärtustab nii enda kui ka kohalikku rahvust. Tunneb ja austab oma kodumaad ja kodupaika.	Tunnetab end oma riigi kodanikuna.
Toetab ühiskonna demokraatlikku arengut.	Suhtub oma rahvusesse lugupidavalt.	Järgib üldtunnustatud käitumisnorme.
Teab ning järgib ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid.	Täidab lubadusi. Tahab olla aus ja õiglane.	On usaldusväärne ja vastutab oma tegude eest.
Teeb koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides.	Oskab õppida ja tegutseda koos teistega.	Oskab teha koostööd, arvestades teiste arvamusega, täidab rühmas erinevaid rolle.
Arvestab inimeste erinevusi ja eripära suhtlemisel.	Suhtleb kaaslasega viisakalt ja sõbralikult.	Mõistab, et inimesed on erinevad.

Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Vastutustunde kujundamine toimub koolis eelkõige kokkulepete sõlmimise ja kokkulepetest kinnipidamise jälgimise teel. Kokkulepete saavutamine tähendab osapoolte ärakuulamist ja teineteisega arvestamist (selle mõistmist, kas kokkulepet on võimalik täita) ning kõigi osapoolte kokkuleppega nõustumist. Oluline roll on selle juures õpetajatel asjakohases suhtlemises ja kannatlikkusel asju läbi rääkida ning järjekindluses kokkulepetest kinnipidamist jälgida.
- Demokraatliku mõtteviisi kujundamine õpilastel toimub igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu. Õppeprotsessi kavandamine on avalik, st õpilased peavad trimestri või kursuse alguses teadma, mida õpitakse, millised on oodatavad õpitulemused, kuidas toimub hindamine ning millised on hindamiskriteeriumid. Kõik muutused õppeprotsessi käigus arutatakse õpilastega läbi. Õpilastega arvestatakse õppeprotsessis partneritena, õpetajad võtavad trimestri/õppeteema lõpus neilt tagasisidet õppeprotsessi läbiviimise kohta.
- Kehtestatud reeglite järgimisel näitavad õpetajad õpilastele ise eeskujut.

- Eraldi tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste koostööoskuste arendamisele meeskonnas töötamisel. Enesemääratluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:
- Kõikides õppeainetes kasutatakse kujundava hindamise raames õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema enda tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi.
- Õpilastega läbiviidavad arenguestlused põhinevad õpilaste ja õpetajate arutelude analüüsil.
- Õpilaste poolt koostatud kirjalikud tööd peavad sisaldama tagasisidet soorituse tugevuste ja nõrkuste kohta. Tagasisidet võib saada eelnevalt teadaolevate kindlate kriteeriumide põhjal õpetajalt, kaaslastelt või ka eneseanalüüsi korras.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ennast teostada;
- toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust;
- teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära;
- teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides;
- aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

1.6.3. Enesemääratluspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi	Oskab iseseisva töö võtteid. Julgeb avaldada oma arvamust.	Püüab selgusele jõuda oma huvides ja püüdlustes.
Järgib terveid eluviise.	Hoiab puhtust ja korda. Tunneb rõõmu liikumisest. Tahab olla terve.	Väärtustab ja suudab järgida terveid eluviise, on füüsiliselt aktiivne ja elab tervislikult.
Lahendab iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid probleeme.	Oskab koostada päevaplaani ja oma aega plaanipäraselt jaotada. Oskab probleemide puhul otsida abi.	Teab sportimise kasulikkust.

Lahendab inimsuhetes tekkivaid probleeme.	Tahab olla hea.	Püüab leida lahendusi tekkinud probleemidele. Hoidub vägivallast.
Arvestab inimeste erinevusi ning arvestab neid suhtlemisel.	Oskab leida sõpru.	Tunnetab inimeste ja vaadete eripära.

Enesemääratluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi;
- analüüsida oma käitumist erinevates olukordades;
- käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise;
- lahendada suhtlemisprobleeme.

1.6.4 Õpipädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet.	Tahab õppida, katsetada, uurida, luua ja avastada. Tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest. Hangib teavet eri allikatest.	Oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele.
Planeerib õppimist ja suudab plaani järgida.	Oskab jaotada aega õppimiseks ja puhkuseks.	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata.
Kasutab õpitud, sealhulgas õpioskusi ja – strateegiaid erinevates kontekstides ning probleeme lahendades.	Oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata, kirjeldada, võrrelda, rühmitada. Hangib teavet erinevatest allikatest.	Oskab suunamise abil kasutada erinevaid õpivõtteid. Mõistab kompromisside ja/või konsensuse vajalikkust.
Analüüsib enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi.	Suudab katsetamise teel jõuda tulemuseni. Julgeb eksida.	Oskab tulemuse saavutamiseks tegevusi valida, eksimusi tunnistada ja korrigeerida.

Analüüsib enda edasiõppimise vajadust.	On tutvunud erinevate elukutsetega.	Omab üldist ettekujutust töömaailmast.
---	-------------------------------------	--

Õpipädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- kõikides õppeainetes keskendutakse ühe olulisema õpipädevuse komponendi — funktsionaalse lugemisoskuse – arendamisele;
- eelkõige kujundatakse õpilastel oskusi leida informatsiooni teatmeteostest ja internetist. Õpikuid käsitletakse koolis ühe teatmeteose liigina. Järgitakse põhimõtet, et õpitulemuste saavutatuse kontrollimisel võivad õpilased, sõltuvalt õpitulemusest, kasutada vajalikke abimaterjale või vahendeid;
- õpiraskuste esinemisel koostatakse esmase õpiabimeetmena õpilase ja õpetaja koostöös õpilasele kirjalik individuaalne arenguplaan raskustest ülesaamiseks. Individuaalne arenguplaan on õpilase ja õpetaja vabatahtlik kokkulepe ja on suunatud õpetaja konsultatsioonija tulemuslikumaks ärakasutamiseks.

Õpipädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet;
- planeerida õppimist ja seda plaani järgida;
- kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- seostada omandatud teadmisi varem õpituga;
- analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.

1.6.5 Suhtluspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid.	Väljendab end selgelt ja arusaadavalt. Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid.	Oskab ennast esitleda. Loob ja hoiab koostöist ning elutervet suhtluskeskkonda.

Suudab oma seisukohti esitada ja põhjendada.	Julgeb avaldada oma arvamust ja seda põhjendada.	Oskab oma seisukohti väljendada, põhjendada ja kaitsta.
Loeb ning mõistab teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust.	Suudab tekstidest leida seal sisalduvat teavet.	Oskab leida vastuseid oma küsimustele. Väärtustab lugemist.
Kirjutab eri liike tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili.	Kirjutab loetava käekirjaga.	Kirjutab eesmärgipäraselt.
Väärtustab õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.	Valdab õigekirja aluseid.	Tunneb ja järgib õigekirjareegleid.

Suhtluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- klassiruumides ja õppetundides on võimalik kasutada õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni, ka internetipõhiseid. Õpetajad suunavad õpilasi neid järjekindlat kasutama;
- eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele. Järgitakse kahte peamist printsiipi: esinemine klassi ees on õpilasele vabatahtlik ja õpilane peab saama enne esinemist õpetajapoolset juhendamist ning peale esinemist personaalset tagasisidet. Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet. Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, mille käigus järgitakse konstruktiivse tagasiside andmise reegleid.

Suhtluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust;
- ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada;
- lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust;
- kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili;
- väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

1.6.6 Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
------------------------------	--------------------	---------------------

Suudab kasutada matemaatikale omast keelt ja sümboloid.	Suudab tekstist leida ja mõista teavet ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada.	Saab aru mõistetest, valdab funktsionaalset lugemisoskust. Põhjustab mõttekäike, kontrollib nende õigsust.
Suudab kasutada matemaatika meetodeid erinevate ülesannete lahendamiseks kõigis elu- ja tegevusvaldkondades.	Oskab olukordi analüüsida ning jõuab olemasolevatest faktidest arutluse kaudu järeldusteni.	Tunneb probleemi lahendamise skeemi. Näitab initsiatiivi ülesannete lahendamisel

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalase pädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatiliste esitusviiside (näiteks diagrammid) kasutamisele oma aines. Eraldi pööravad kõik õpetajad tähelepanu oma aines ja õpilaste vanusest tulenevalt statistilise andmetötluse erinevatele meetoditele;
- kõikides õppeainetes pööratakse tähelepanu sisemiste seoste ja põhjuste nägemisele ja esiletoomisele. Selleks kasutavad õpetajad mõistekaardi meetodit.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- kasutada matemaatikale omast keelt, sümboloid, meetodeid koolis ja igapäevaelus;
- kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid;
- mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid;
- kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

1.6.7 Ettevõtlikkuspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades.	On loov ja leidlik erinevates rollimängudes.	Oskab kasutada loovustunnis saadud teadmisi. On ettevõtlik.

Suudab näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi.	Oskab läbi rollimängu ja katsetamise näha probleeme ja leida nendele lahendusi.	Oskab probleeme näha, sõnastada ja õpetaja abiga lahendusi leida.
Suudab seada eesmärged ja neid ellu viia.	Püüab selgusele jõuda oma huvides.	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata.
Suudab korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest.	Oskab olla mängu juht ja algataja.	Oskab vajaliku tulemuse saavutamiseks tegevusi valida.
Suudab reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.	Oskab ka kaotada.	Mõistab kompromisside vajadust.

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- tundides kasutatakse kogemusõppel põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada;
- tunnivälised üritused kavandatakse projektipõhisena, kuhu kaasatakse õpilased ning järgitakse kõiki projektijuhtimise reegleid.

Ettevõtlikkuspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades;
- näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele, seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia;
- korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest;
- reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele;
- võtta arukaid riske; rakendada finantskirjaoskust.

1.6.8 Digipädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste

Kasutab uuenevat digitehnoloogiat nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes.	Kasutab lihtsamaid arvutiprogramme koolis ja kodus.	Kasutab digivahendeid suhtlusvahendina koolis ja kodus.
Leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväarsust.	Leiab digivahendite abil andmeid ning suudab neid suuliselt ja kirjalikult esitada.	Hangib digivahendite abil teavet, tõlgendab, kasutab ja edastab seda.
Osaleb digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel.	Loob digivahendite abil lihtsamaid tekste ja lisab sellele pilte.	Vormistab digivahendite abil tekste, osaleb multimeediumide loomisel ja kasutamisel.
Kasutab probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhtleb ja teeb koostööd erinevates digikeskkondades.	Töötab digivahenditega üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas.	Kasutab eakohaseid võtteid, sh paaris- ja rühmatöövõtteid digikeskkonnas tegutsedes.
On teadlik digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti.	Teab digikeskkonnas oma isikuandmete avaldamisega seotud ohte, küsib vajadusel abi.	On teadlik digikeskkonnas valitsevatest ohtudest ja suudab kaitsta oma privaatsust.
Järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.	Teab, et digivahendite abil ei tohi kedagi kiusata.	On teadlik digikeskkonnas valitsevates moraali- ja väärtuspõhimõtetest.

Digipädevuse kujundamisel lähtutakse digitehnoloogiaga toimetulekust kiiresti muutuvast ühiskonnas:

- võimaldatakse osalus multimeediumite, tekstide, piltide loomisel ja kasutamisel;
- tähelepanu pööratakse turvalisusele digikeskkonnas.

Digipädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes;
- leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväarsust;
- osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel;

- kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades;
- olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

1.7 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on ainevaldkonnaülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
- 2) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet - taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

- 5) teabekeskond ja meediakasutus – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskonda, suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskonnas;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- 8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke; õpilastele on loodud turvaline, tervist kaitsev, keskkonnasõbralik ja arengut toetav mitmekesine füüsiline keskkond; õppimist ja õpilaste aktiivsust, loovust ja ettevõtlikkust toetav ning üldinimlikke väärtusi austav vaimne õpikeskkond; koostööd, kodanikualgatust, suhtlemisuskust väärtustav sotsiaalne keskkond
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikainete kaudu. Õppeainete ja

ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev.

Õpikeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õpikeskkonda. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ning partnerlustegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega.

1.7.1 Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Kooli raamatukogu, kooliõu, tehnoloogiaklass, kodundusklass, loodusainete klass, muusikaklass, esitlustehnika, trükised, kunstivahendid ja -materjalid
Sotsiaalne	Inimese- ja ühiskonnaõpetuse tunnid, karjääriõpe, lahtiste uste päevad, kutsevalikupäevad, teemaatilised projektid, joonistamisvõistlused
Vaimne	Õpetajad, personal, lapsevanemad, Saue valla erinevad asutused, muuseumikülastused, kontserdid

I kooliastmes

- Aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist.
- Mänguliste tegevuste kaudu aidatakse kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust.

II kooliastmes

- Aitab õpilastel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskust.
- Õpilastele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduse ja huvidega.

1.7.2 Keskkond ja jätkusuutlik areng

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Mets, kooli ümbrisev kaunis loodus, loodusainete klass, atlased, seinakaardid
Sotsiaalne	Looduspäevad, õppekäigud, matkad, maastikumängud
Vaimne	Loodusainete õpetajad, Saue vald

I kooliastmes

- Tuginetakse õpilaste kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele.
- Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilaste keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on võimalik keskkonna probleeme vältida ja lahendada.

II kooliastmes

- Keskendatakse koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele.
- Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist.

1.7.3 Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Arvutid, esitlustehnika, erinevate õppeainete õppetarvikute komplektid, õppekirjandus, ajakirjandus, õppeklassid, talgud kooli ümbruses
Sotsiaalne	Osalemine õppeprogrammis „Ettevõtlik kool“, uurimustööd, spordivõistlused, isetegevus, perepäevad, projektipäevad, õpilasomavalitsuse tegevus
Vaimne	Koostöö Tallinna Ülikooli kasvatuseduskonnaga, koostöö Saue valla asutustega

I kooliastmes

- Koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemuse saamine. Selle viisiks on õpilaste vabatahtlik tegevus oma kooli ja kodukoha heaks, ühisürituste korraldamine.

II kooliastmes

- Toetatakse õpilaste initsiatiivi ning pakutakse võimalusi ja abi ühisalgatusteks.
- Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi.

1.7.4 Kultuuriline identiteet

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Esitlustehnika, muusikaklass, käsitöö- ja kodundusklass

Sotsiaalne	Teatrikülastused, kunstinäituste ja muuseumide külastamine, jõulukontsert Nissi kirikus, erinevad kultuuriprojektid Haiba rahvamajas
Vaimne	Hageri muuseum, Hageri ja Nissi kirik, Haiba rahvamaja, huviringide juhendajad

I kooliastmes

- Pakutakse õpilastele võimalust tutvuda oma kultuurikeskkonna tavadega ja koguda sellega seonduvaid emotsioone.
- Õppe ja kasvatusena kujundatakse tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse huvi uue ja erineva suhtes ning positiivset hoiakut sellesse.

II kooliastmes

- Kujundatakse positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes, vältides eelarvamusliku suhtumise kujunemist.
- Õpitakse arvestama erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust.

1.7.5 Teabekeskond

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Esitlustehnika, arvutid, teatmeteosed, sõnaraamatud, kooli koduleht
Sotsiaalne	Mälumängud, emakeele ja matemaatika nädalad, õpioskuste olümpiaadid, koolileht, uurimustööd
Vaimne	Kooli raamatukogu, Haiba raamatukogu, lapsevanemad, klassijuhatajad, aineõpetajad

I kooliastmes

- Õpilast harjutatakse mõistma ja eristama olulist infot ebaolulisest, arvestama privaatsusega avalikus ruumis ja internetis.
- Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ja visuaalse teksti analüüsile.

II kooliastmes

- Käsitletakse avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasusi ja põhilisi kommunikatsiooniformaate.
- Harjutakse lugema ja kuulama uudist kui ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning uudises puuduvat teavet.

1.7.6 Tehnoloogia ja innovatsioon

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Arvutid, tehnilised vahendid, veebipõhine õpikeskkond, teatmeteosed, tehnoloogia klass, õpilaste praktilised tööd
Sotsiaalne	Õpilastööde näitused, internetipõhised projektid
Vaimne	Ringide juhendajad, klassijuhatajad, aineõpetajad

I kooliastmes

- Õpitakse tundma infotehnoloogia põhivõtteid, vormistades arvutiga erinevaid töid.
- Kasutatakse mängulisi arvutiprogramme.
- Osaletakse informaatikatundides.
- Osaletakse robotika huviringi töös.

II kooliastmes

- Rakendatakse infotehnoloogiat erinevates ainetundides ja huvitegevuses.
- Arvutipõhises õppes kasutatakse rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.
- Osaletakse informaatikatundides.
- Osaletakse robotika huviringi töös.

1.7.7 Tervis ja ohutus

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Staadion, kooliõu, liiklusalane kasvatustöö, jalgratturikoolitus
Sotsiaalne	Osalemine erinevates projektides, tervisepäevad, tervisliku toitumise projektid
Vaimne	Kehalise kasvatus õpetaja, kohtumised politsei ameti ja noorsoopolitsei töötajatega, teabepäevad

I kooliastmes

- Õpilasele antakse teadmisi ja oskusi tervise vaimse, füüsilise, emotsionaalse ja sotsiaalse aspektiga seonduvast ning kujuneb tervist väärtustav hoiak.

II kooliastmes

- Teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval pööratakse tähelepanu väärtushinnangute kujunemisele, õpetuse elulähedusele ja riskikäitumise ärahoidmisele: suitsetamine, alkoholi ja uimasite kasutamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus.

- Korraldatakse ja osaletakse klassivälistes ennetusprogrammides. Kasutatakse aktiivõppemeetodeid, diskussioone, rühmatööd, turvalisust suurendavaid tegevusi.

1.7.8 Väärtused ja kõlblus

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Kooli ja Eesti Vabariigi sümbolika, IT- vahendid, temaatilised viktoriinid
Sotsiaalne	Vabariigi aastapäeva tähistamine, temaatilised üritused, kooli sünnipäeva tähistamine
Vaimne	Saue vallavalitsus ja volikogu, uurimisprojektid, Haiba noortekeskus

I kooliastmes

- Toetatakse iseenda tundmaõppimist, heade kommete omandamist, kujundatakse klassikollektiive, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, lugupidamist enda ja teiste vastu.
- Õppemeetoditest kasutatakse rollimänge, arutelusid, väitlusi ja õpetaja selgitusi.

II kooliastmes

- Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal.
- Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu, väitlus ja rollimängud.

1.7.9 Lõimingu rakendamine

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil. Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostades eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi, asetatakse need reaalse elu konteksti ning aidatakse õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppeeesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Õppe lõimingu

taotlevad tunnivälised ja ülekoollised projektid kavandatakse pedagoogide poolt koostöös iga õppeaasta alguseks. Need kajastuvad kooli üldtööplaanis ning üldtööplaanist tulenevalt õpetaja arvestab nendega oma tööd planeerides. Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Õpetuse terviklikkuse saavutamise kaudu püüeldakse selles suunas, et toetada parimal moel õpilase sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste kujunemist.

Lõimingul on oluline roll õppimise fragmenteerituse vähendamises, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Õppetegevuses aidatakse teadmisi konstrueerida tähenduslikkuse kontekstis. Selle saavutamiseks kasutatakse probleemõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostööd teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse, mille nad ise leidsid. Lõiming võimaldab püüelda suunas, kus õpilased areneksid aktiivseteks ennastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemustest ja seostest.

Lõimingu puhul on oluline lõimingutsentri määratlemine. Lõimingutsentrit kasutatakse millegi saavutamiseks. Lõimingutsenter on midagi mille ümber õppetegevus kavandatakse. Lõimingutsentriks võib olla mingi teadmine, oskus või suhtumine või mingi keskne idee kui fokuseeriv tsender. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks keskseteks aineülesteks ideedeks pädevused. Pädevusi käsitleme kui lõimingutsentreid, mis on aluseks suutlikkuse kujunemiseks. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses.

Lõimingutsentriks võivad olla erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, ekskursioon, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Või õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistöö, loovtöö, essee), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel. Lõiminguks võib olla ka mis tahes probleem, meetod või vahend, millega kaks või enam õpikogemust seostatakse.

Lõimimise esimeseks sammuks on lõimingutsentri määratlemine, mille leiab õppekava üldosast ja ainekavadest esitatuna ainevaldkondade kaupa. Üldpädevuste kujundamist on käsitletud täpsemalt ainevaldkondade kirjeldustes. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti.

Kui lõimingutsenter on valitud, tuleb selle käsitlemiseks leida sobiv lõiminguviis ja sellega seotud tegevused. Tegevused peavad olema õpetaja poolt valitud hariduslikult tähenduslikud ja soodustama iga aine õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõimingut. Lõiming väljendub õpetaja töö planeerimisel õppetegevustena. Tegevusteks võivad olla projektide kavandamine ja

teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine. Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostööks.

Lõiminguviisi valik on õpetajale vaba ning viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi. Õpetajal on kasutada järgmised lõiminguviisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming, interdistsiplinaarne valdkonnasisene või interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming.

Lõimingu maatriksis on esitatud ja väljendatud seosed üldpädevuste, teiste õppeainete ja läbivate teemadega (LISA 4).

1.8 Õppe- ja kasvatustöö üldine korraldus ning ajakasutus

Kernu Põhikooli õppe- ja kasvatustöö toimub Vabariigi Valitsuse kinnitatud põhikooli riikliku õppekava ja kooli koostatud põhikooli õppekava alusel. Õppetöö läbiviimiseks vajaliku õppekirjanduse valib õpetaja Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt heakskiidetud õppekirjanduse hulgast.

Kernu Põhikool lähtub õppe- ja kasvatustöö korraldamisel kehtivast seadusandlusest, huvigruppide ootustest ning õppe- ja kasvatustöö eesmärkidest.

Kool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes vastavalt riiklikus õppekavas I ja II kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus.

Vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

Lisaks tavapärasele õppetööle toimuvad üks kord trimestris projekti või teemapäevad (õuesõpe, avastusõpe, uurimuslik õpe, muuseumiõpe, õppekäigud).

Õppeaasta pikkuse, õpilaste nädalakoormuse ja tunnijaotusplaani koostamisel võetakse aluseks kehtivas seadusandluses sätestatud nõuded. Õppeaasta algab 1. septembril. Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetunni pikkus on 45 minutit, vahetunni pikkus on 10 minutit. Söögivahetunni pikkus on 30 minutit.

Õppeaasta koosneb 3 trimestrist. Õpilaste akadeemilist edasijõudmist hinnatakse trimestrite kaupa. Nendes õppeainetes, kus on vähem kui üks nädalatund, võib õpilaste edasijõudmist hinnata üks kord poolaastas. Õpilased saavad klassitunnistuse õppeaasta lõpus. Jooksvaid trimestrihindeid

pabertunnistusele ei kanta ja õpilased ning lapsevanemad saavad nende hinnetega tutvuda e-kooli vahendusel.

Kernu Põhikoolis toimub diferentseeritud õpetamine: töö nii tugevate kui ka nõrgemate õpilastega. Õppetöös mahajääjate õpetamiseks on välja töötatud tugisüsteemid õpilase aitamiseks.

Kooli lastevanemate üldkoosolek toimub vähemalt üks kord õppeaastas. Klassijuhataja organiseerib õppeaastas vähemalt kaks lastevanemate infokoosolekut ning viib II poolaastal läbi arenguestlused kõigi oma klassi peredega.

Kernu Põhikoolis tegutseb pikapäevarühm. Pikapäevarühma töökorraldus lähtub põhikooli ja gümnaasiumi seadusest ning selle alusel koostatud kooli pikapäevarühma töökorraldusest.

Õppetrimestrites on kokku vähemalt 175 õppepäeva.

Õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

- 1) 1. klassis 20;
- 2) 2. klassis 23;
- 3) 3. ja 4. klassis 25;
- 4) 5. klassis 28;
- 5) 6. klassis 30.

Koolis tegutseb õpilasesindus, mis tähendab õpilaste õigust kooskõlas seadusega iseseisvalt otsustada ja korraldada õpilaselu küsimusi, lähtudes õpilaste huvidest, vajadustest, õigustest ja kohustustest. Õpilasesinduse ülesanded ja valimise korra sätestab õpilasesinduse põhimäärus, mille kiidab heaks kooli hoolekogu ja kinnitab direktor.

Riiklikud tasemetööd toimuvad 4. ja vajadusel ka teistes klassides.

Iga õpetaja täidab õppeaasta lõpuks eneseanalüüsi ja osaleb direktori/õppealajuhataja juures arenguestlusel. Klassijuhatajad teevad lisaks analüüsi enda klassiga eelneval õppeaastal tehtud töö kohta. Õpetaja eneseanalüüsiga, klassijuhataja klassiga tehtud töö analüüsiga ja arenguestluse kokkuvõttega on üldjuhul detailselt õigus tutvuda vaid direktoril. Vajadusel võib üldülevaateid vaadata ka õppealajuhataja. Eneseanalüüsist ja arenguestlustest tulenevate probleemidega tegeleb direktor või tema koostatud meeskond.

Kernu Põhikooli sisehindamise aluseks on sisekontrolli korras sätestatud asjaolud ja tegevused ning vajadusel ka muu õppe- ja kasvatustöö käigus tekkiv dokumentatsioon.

1.9 Kernu Põhikooli õppeained ja tunnijaotusplaan

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus tundides. Põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikes 3 on sätestatud põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arv. Tulenevalt põhikooli riiklikus õppekavas esitatud kohustuslikest nädalatundide arvust ning lubatud vabast tunniressursist, mis jääb kohustusliku ja maksimaalselt lubatu vahele, on koostatud tunnijaotusplaan.

Kernu Põhikoolis on PRÕK § 15 lõikes 4 määratud vaba tunniressursi kasutamise aluseks kooli võimalused ja vajadus kaasa aidata kvaliteetse põhihariduse omandamisele. Koolis vaba tunniressursi arvelt õpetatavate õppeainete loend on antud kooli tunnijaotusplaanis. Õpilastele on vaba tunniressursi arvelt määratud õppeained kohustuslikud. Aineõpetajad koostavad PRÕK § 15 lõikes 4 nimetatud vaba tunniressursiga määratud õppeainete ainekavad, mis on kooli õppekava osa. A-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt. B-võõrkeelena õpetatakse vene keelt / hispaania keelt.

Kernu Põhikooli tunnijaotusplaan klassiti ning õppe- ja kasvatustegevuse korralduse alused

	I kooliaste					II kooliaste				
	Kohustuslikud tunnid	Lisatunnid	1. klass	2. klass	3. klass	Kohustuslikud tunnid	Lisatunnid	4. klass	5. klass	6. klass
Eesti keel	19		7	6	6	11		5	3	3
Kirjandus	0					4			2	2
Inglise keel (A-vk)	3				3	9		3	3	3
Vene keel / hispaania keel (B-vk)	0					3				3
Matemaatika	10		3	3	4	13		5	4	4
Loodusõpetus	3		1	1	1	7		2	2	3
Inimeseõpetus	2			1	1	2		1	1	
Ajalugu	0					3			1	2
Ühiskonnaõpetus	0					1				1
Muusika	6		2	2	2	4		2	1	1
Kunst	4,5		1,5	2	1	3		1	1	1
Tööõpetus/käsitöö ja kodundus / tehnoloogiaõpetus	4,5		1,5	1	2	5		2	2	1
Liikumisõpetus (kehaline kasvatus)	8		2	3	3	8		3	3	2
LISAAINED										
Ajalugu		0					1		1	
Informaatika		3	1	1	1		3	1	1	1
Eesti keel		3	1	1	1		2		1	1
Matemaatika		1		1			2		1	1
Inglise keel		1		1			2		1	1
KOKKU			20	23	25			25	28	30

1.10 Liikluskasvatus

Üldiseid teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Liikluskasvatus on kooli õppe- ja kasvatusgevuse kohustuslik osa, mille käigus lapsed omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks ja kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks. Õpilasel peaksid välja kujunema ohutu liiklemise harjumused. Lapse teadmised ja oskused peaksid toetama lapse enda ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina. Liikluskasvatus toimub integreeritult kooli õppekavva.

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende enda ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“.

Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevat üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

Liikluskasvatus lähtub järgmistest põhimõtetest:

- 1) kuni 3. klass õpib liiklusõpetust Transpordiametis välja töötatud materjalide abil;
- 2) 4. klass ja 3. klassist õpilased, kes on eksamipäeva seisuga 10-aastased, saavad jalgratturi koolituse (jalgrattaluba peab olema 10.-15.aastastel);
- 3) soovijatel on võimalus sooritada eksam jalgratturi juhiloa saamiseks.

Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning Transpordiametis veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ §-s 5 lõigetes 3 kuni 5 on sätestatud liikluskasvatuse sisu kooliastmete kaupa:

1) põhikooli esimeses astmes (1.–3. klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;

2) põhikooli teises astmes (4.–6. klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 3 kohaselt on kooli õppekavas määratud kooliastmeti liikluskasvatuse teemad, mis tulenevad riiklike õppekavade läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning § 6 lõike 4 kohaselt on õppekavas määratud ka liikluskasvatuse teema käsitlemise ulatus.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Jalakäija liiklusreeglid	4
Ohutu liikluskäitumine	2
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1
Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1
Kokku:	8

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 5 kohaselt kavandatakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides, õpetajate poolt õppetegevust planeerides. Lõike 6 kohaselt kavandatakse väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused kooli üldtööplaanis, mille läbiviimise eest vastutab kooli juhtkond.

I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;
- 2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;

- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;
- teab lõhkekehade kaasnemise ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- oskab eristada valet/ohtlikku liikuskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- ohutusosalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine. (Laste õpetamine reaalses liikluskasvatuskonnas, praktilised õppused jne).

II kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolist;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab (vajadusel) kasutada tulekustutustekki;
- teab lõhkekehade kaasnemise ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi; oskab käituda/tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijahi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;

- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile); oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutuslaste teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

Koolis toimuva liikluskasvatuse lõimingud ja seosed erinevate õppeainetega kooliastmeti

Õppeainetega lõimumine	Teemad ja nende ligikaudsed mahud
Eesti keel	<ul style="list-style-type: none"> • liiklusohud kooliteel ja nende vältimine (0,5 tundi); • liiklusohutust tagavad kaitsevahendid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve- ning küünarnukikaitset (0,5 tundi).
Matemaatika	<ul style="list-style-type: none"> • pikivahe, libisemine (0,5 tundi);
Kunst ja tööõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • valgusfoor, operatiivsõidukid (0,5 tundi)
Loodusõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • liiklusohud kooliteel ja nende vältimine (0,5 tundi); • liiklusohutust tagavad kaitsevahendid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve- ning küünarnukikaitset (0,5 tundi); • keha liikumine, pidurdamine, liikuva keha peatamise aja ja tee pikkuse sõltumine kiirusest ja teekatte libedusest (1 tund); • ohutu liikumine/liiklemine märjal, lumisel ja libedal teel (0,5 tundi).
Inimeseõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutu koha valimine ja sobiv sõidukiirus (0,5 tundi); • käitumine ühissõidukis (0,5 tundi); • ohutu sõidutee, sh raudtee ületamine (0,5 tundi); • vale /ohtliku liikluskäitumise eristamine õigest/ohutust (0,5 tundi);
Kehaline kasvatus	parempoolne liiklus (0,5 tundi)

II kooliaste

Õppeainetega lõimumine	Teemad ja nende ligikaudsed mahud
Eesti keel	Koolitee, sõidutee ületamine, liiklusmärgid, valgusfoor, ristmikud, liiklemine talvel, helkur, jalgrattaga liikluses, turvaline autosõit, rulaga sõitja ja rulluisutaja (2 tundi)
Matemaatika	Ristmikud (1 tund)
Inimeseõpetus	Helkur, liikluseetika; võimalusel osalemine Maanteeameti „Helkurkoolitusel” (3 tundi); liikluseeskirjad (2 tundi)
Loodusõpetus	Turvaline autosõit, koolitee ohtlike kohtade kaardistamine (2 tundi)
Kunst ja tööõpetus	Valgusfoor, liiklusmärgid ja nende meisterdamine (2 tundi)
Arvutiõpetus	Koolitee ohtlike kohtade kaardistamine (3 tundi)
Kehaline kasvatus	Liiklemine talvel (2 tundi)

Lisaks võimalus osaleda jalgrattakoolitusel.

1.11 Kernu Põhikooli hindamise korraldus

Kernu Põhikooli hindamisjuhendi aluseks on:

- Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 29 lõiked 1– 4;
- Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a. määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“;
- Kernu Põhikooli õppekava.

Hindamise alused

1. Teadmiste ja oskuste hindamisel lähtutakse õpilasele kohaldatava riikliku õppekavaga ja selle alusel koostatud kooli õppekavaga nõutavatest teadmistest ja oskustest.
2. Teadmiste ja oskuste ning käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted, tingimused ning kord sätestatakse kooli õppekavas ja käesolevas hindamisjuhendis, arvestades põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel antud õigusaktides sätestatut.
3. Kui õpilasele on vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 18 lõigetele 1–3 koostatud individuaalne õppekava või tegemist on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõigetes 1–3 sätestatud tingimustele vastava haridusliku erivajadusega õpilasega, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on hindamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus.
4. Erinevate õppeainete hindamise erisused on ära toodud ainekavades.
5. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Hindamise eesmärk

Teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk on:

1. toetada õpilase arengut;
2. anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
3. innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
4. suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
5. suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
6. anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks;
7. õigluse ja objektiivsuse kasvatamine.

Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:

1. suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
2. motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid, kasvatada kohuse- ja vastutustunnet.

Hindamisest teavitamine

1. Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri ning õppeaasta lõpus. Nõuded õpilase käitumisele ja hoolsusele esitatakse kooli kodukorras.
2. Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustatakse õpilastele klassijuhataja poolt iga õppeaasta alguses ning lastevanematele klassi lastevanemate koosolekul, soovi korral ka individuaalselt.
3. Õpilane saab klassi- või aineõpetajalt trimestri esimesel tunnil teada ainenõuded: õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende kontrollimise aja ja vormi (mida ja millal antud õppeaines hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid). Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindale ja hinnangule. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse kooli õppekavas.
4. Õpilane saab oma hinnete kohta teavet õpetajatelt ja klassijuhatajalt. Vanemal on õigus saada teavet oma lapse hinnete kohta õpetajatelt ja klassijuhatajalt. Hinded tehakse vanemale teatavaks kas e-kooli, õpilaspäeviku või vajadusel hinnetelege kaudu.
5. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hinneid vaidlustada kümne tööpäeva jooksul pärast hinne avalikustamist e-koolis või õpilaspäevikus, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega. Kooli direktor teeb otsuse võimalikult ruttu, kuid mitte rohkem kui 5 kalendripäeva jooksul taotluse esitamisest ja teavitab sellest taotluse esitajat järgneval tööpäeval.

Kujundav hindamine

1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

2. Kujundava hindamisega peab õpilane saama vastused kolmele küsimusele:
  - 1) kuhu ma lähen, mida mul on vaja teada, osata ja suuta;
  - 2) kus ma olen, mida ma praegu tean, oskan ja suudan;
  - 3) kuidas ma saan täita tühimiku, et teada, osata ja suuta.
3. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehindangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
4. Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
5. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
6. Koolis toimuvad igal aastal arenguestlused klassijuhataja ja õpilase ning lapsevanema vahel. Arenguestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärasest ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguestluse oluline osa on õpilase enesehindamine. Arenguestluse täpne läbiviimine on sätestatud Kernu põhikooli arenguestluste korras.
7. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimappi kasutatakse arenguestluse alusmaterjaliks.

Käitumise ja hoolsuse hindamine

1. I - II kooliastmes hinnatakse kõikides klassides õpilase käitumist ja hoolsust.

2. Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine. Hoolsuse hindamisel on aluseks õpilase suhtumine õppeülesannetes: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
3. Tagasisidet antakse vastavalt koolis kehtestatud kriteeriumitele, mis on esitatud käesoleva hindamisjuhendi lisana.
4. Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega „eeskujulik“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“. Käitumishinne „eeskujulik“ pannakse õpilasele, kes täidab Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda ja üldtunnustatud käitumisnorme järjekindlalt. On viisakas suhtleja, abivalmis ja sõbralik nii koolis kui ka väljaspool kooli. On igati oma käitumisega kaaslastele eeskujuks. Esindab oma kooli maakondlikel ja muudel üritustel vastavalt kokkuleppele õpetajatega. Täidab kokkuleppeid.

Hinne „hea“ pannakse õpilasele, kes järgib Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda ja üldtunnustatud käitumisnorme ja eksib vahetevahel. On abivalmis ja sõbralik nii koolis kui ka väljaspool kooli. Esindab oma kooli maakondlikel ja muudel üritustel vastavalt kokkuleppele õpetajatega.

Hinne „rahuldav“ pannakse õpilasele, kes üldiselt järgib Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda ja üldtunnustatud käitumisnorme, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab pedagoogide ja lastevanemate tähelepanu ja suunamist.

Hinne „mitterahuldav“ pannakse õpilasele, kes ei täida Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda, üldtunnustatud käitumisnorme või ei allu õpetajate ega lastevanemate nõudmistele. Kasutab ebatsensuurseid sõnu ja väljendeid nii koolis kui ka väljaspool kooli. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka puudumiste tõttu, kui ta on puudunud rohkem kui 6 tundi põhjuseta ühe õppeveerandi jooksul või keeldub mõjuva põhjuseta kooli esindamisest.

Hoosushindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetes alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid oma võimete kohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlik, hoolas, iseseisev ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

Hoosushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetes kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib oma võimete kohaselt.

Hoosushindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid ja muid kohustusi, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata kodused õppeülesanded ning muud ülesanded koolis ja kodus.

Õpilase käitumist ja hoolsust hinnatakse jooksva trimestri põhjal, arvestamata eelmist.

Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

1. Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.
2. Hinnatakse omandatud teadmisi ja oskusi. Lähtudes kooliastmest ja aine eripärast arvestatakse hindamisel:
  - a) omandatud teadmiste ja oskuste mahtu, õigsust, täpsust ja esitamise loogikat;
  - b) iseseisvus ja loogilisust omandatud teadmiste ja oskuste rakendamisel;
  - c) õpilase oskust esitada oma teadmisi suulises või kirjalikus vormis;
  - d) tehtud vigade hulka ja liiki;
  - e) praktilise töö puhul selle täitmise kvaliteeti;
  - f) tööde õigeaegset esitamist.
3. Trimestri alguses teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi.
4. Trimestri õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööde) aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega ja vastav plaan on olemas elektrooniliselt.
5. Ühel õppepäeval võib läbi viia kuni ühe kokkuvõtva töö (kontrolltööd, testi vms).
6. Ühes nädalas võib läbi viia kuni kolm kokkuvõtvat tööd (kontrolltööd, testi vms).
7. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
8. Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hindeid viiepallisüsteemis vastavalt sätestatule. Õppimine on koostöö õpetaja ja õpilase vahel. Õpilasel on vaja mõista, et tema roll on õpetaja juhendamisel ja kaasabil täita erinevaid ülesandeid harjutamise, kordamise ja kindluse saavutamise nimel, et õpitulemuse nimel on vaja pingutada ja vaeva näha.

9. Põhikoolis on minimaalne hinnete arv trimestris:
- vähemalt kolm, kui nädalas on 1-2 ainetundi;
  - vähemalt viis, kui nädalas on 3 ja rohkem ainetundi.
10. Õpilane võib saada tunnitööde, koduste ülesannete jms eest jooksvaid hindeid, sealjuures vastab vähemalt kolme jooksva hinde kaalutud keskmine ühele kontrolltöö, testi, arvestusliku töö vms hindele.
11. 1. klassi õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hinnete asemel suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad õpilaste teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes. 1. klassi õpilastele antavad sõnalised hinnangud on: “väga tubli” VT, “tubli” T, “saab hakkama” SH või „ei tule toime” ETT.
12. 1. klassi kokkuvõttev teadmiste ja oskuste hinnang kantakse klassitunnistusele ja need kirjeldavad lapse arengut, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist, õppeprotsessis osalemist ning õpitulemusi.
13. Kui suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega “puudulik” või “nõrk” või on hinne jäänud välja panemata, on Kernu Põhikoolis järelevastamise võimalus. Kontrolltööd tuleb järele vastata kahe nädala jooksul arvestades õpilase õppetööle naasmisest. Õpilane peab täitma oma õppeülesanded õigeaegselt ja töötama tunnis korralikult.
14. Sooritamata/esitamata kontrolliv töö märgitakse e-kooli märkega „0”, pärast töö positiivset sooritamist märgitakse uus hinne.
15. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega “nõrk”
16. 2.–6. klassis kasutatakse numbrilist hindamist. Hinnatakse viiepallisüsteemis.
17. Oskusainetes (muusika, kunst, kehaline kasvatus, tööõpetus, tehnoloogia, käsitöö ja kodundus) ning informaatikas kasutatakse mitteeristavat hindamist. Nendes ainetes arvestatakse õpitulemuste hindamisel riiklikus õppekavas sätestatud tulemuste kõrval ka õpilase individuaalseid erivõimeid. Antud õppeainetes ei eelistata hindamisel andekust, vaid õpilaste osalemist õppeprotsessis, suhtumist õppeainesse ja teoreetilisi teadmisi. Piisavat õpitulemust väljendatakse hinnanguga „arvestatud“ ning madalamal tasemel tulemust „mittearvestatud“.
18. Harjutavaid kirjalikke töid kontrollib, parandab ja hindab õpetaja valikuliselt.

Hinded viiepallisüsteemis

1. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
2. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis.
Hindamisel viiepallisüsteemis:
3. hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
4. hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
5. hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
6. hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
7. hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
8. Märki „0” kasutatakse mõjuval põhjusel tegemata või esitamata õppeülesande märkimiseks. Märk „0” asendatakse kahe nädala jooksul hindegaga viiepallisüsteemis vastavalt õpilase sooritusele.
9. Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.
10. Õpetajal on õigus, arvestades õpilase individuaalsust ja töö iseloomu, muuta hindedkaalat 5% ulatuses.

Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

1. Kokkuvõttev hinne on hinnete koondamine õppeaine trimestri-, aasta- ja kooliastmehinneteks, mis esitatakse viiepallisüsteemis.
2. I–II kooliastmes (va 1. klassis) hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt numbrilise hindega trimestri-, poolaasta- ja aastahindega. Käitumist ja hoolsust hinnatakse numbriliselt alates 1. klassist.
3. Trimestrihinne pannakse välja trimestri lõpul lõppeva trimestri jooksul saadud hinnete alusel. Aastahinne pannakse välja lõppeva õppeaasta jooksul saadud trimestri või poolaasta hinnete alusel enne õppeaasta lõppu. Õppeaines, mida õpitakse ühe nädalatunniga, pannakse välja poolaastahinne.
4. Kui õpilase hindamisel kasutatakse hinnete asemel sõnalisi hinnanguid (1. klassis), antakse õpilaste teadmiste ja oskuste trimestri lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid. Trimestri lõpul antud sõnaliste hinnangute alusel antakse enne õppeaasta lõppu kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid kogu õppeaasta kohta. Kokkuvõtvas hinnangus peab selgelt kajastuma, kuivõrd on taotletud õpitulemused saavutatud.
5. Õpilasele, kelle trimestrihinne (poolaastahinne) on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines järgmiseks õppetrimestriks individuaalne õppekava või määratakse tugisüsteemina logopeediline abi, õpiabirühm, aineõpetaja konsultatsioonitund või muu tugimeede, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
6. Trimestri- või poolaastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmise klassi üleviimise otsus tehakse enne viimase õppetrimestri lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäetud klassikursust kordama, viiakse järgmisesse klassi üle hiljemalt 30. augustiks. Tähtaega ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajas.
7. Õpilasele võib jätta trimestri- või poolaasta hinde välja panemata, kui ta on puudunud üle 50% vastava aine tundidest. Õpilasel on õigus materjal järgi vastata järelejäänud õppeaasta jooksul.
8. Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud tugisüsteemi võimalusi, loetakse aastahinde väljapanekul antud õppeveerandi vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindede „nõrk”.

9. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest, poolaastahinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang.
10. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase trimestri lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
11. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
12. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
13. Klassikursust ei jäeta kordama lihtsustatud riikliku õppekava ja toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi.
14. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus.

1.12 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord

Kernu Põhikooli hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja rakendamise kord Kernu Põhikoolis on kinnitatud direktori 04.01.2017. a. kk nr 1-3/11.

Üldsätted

1. Põhiharidust omandavatele hariduslike erivajadustega õpilastele (edaspidi HEV-õpilane) vajalikud tugisüsteemid ja nende tugisüsteemide rakendamise eesmärk on HEV-õpilaste

käitumis- ja õpiharjumuste korrigeerimine ja kujundamine, koolieiramise vähendamine, üldise sotsiaalse pädevuse tõstmine eesmärgiga tagada HEV-õpilase võimetekohane edasijõudmine õppetöös.

2. Kord kehtestatakse:

- Põhikooli riiklik õppekava

Tugisüsteemi vajalikkus

Tugisüsteeme on vaja järgmistele põhiharidust omandavatele HEV-õpilastele:

1. kellel on õpiraskused või kui õpilane on lihtsustatud õppel;
2. kes ei arvesta üldtunnustatud käitumisnorme ega kooli kodukorra nõudeid, õpetajate ja lapsevanemate nõudmisi ning kellel on tundeelu- ja käitumisraskused;
3. kellel on koolis tõsiseid käitumisprobleeme ning kes on seoses sellega õpiraskustes või klassikursust korranud;
4. kellel on vähese sotsiaalsuse, hulkurluse, kriisi jms tõttu õpi- ja/või käitumisraskused;
5. kõne,- nägemis,- kuulmis või liikumispuudega kroonilis-somaatiliste probleemidega ja muude terviseriketega õpilastele;
6. kes on pikemat aega haiguse või mõnel muul sarnasel põhjusel pikemaajaliselt koolist puudunud;
7. kelle andekus toob kaasa vajaduse teha muudatusi õppe sisus.

Tugisüsteemi eesmärkideks on:

1. HEV-õpilaste väljaselgitamine ja õpilase individuaalseid õpivajadusi arvestava õppetöö korraldamine;
2. andeka õpilase võimeid ja andeid arvestava diferentseeritud õppe korraldamine;
3. HEV-õpilase probleemide lahendamine koostöös õpilase, lapsevanemate, kooli, Haiba Lastekodu, õpilase perearsti ja valla lastekaitse- ning sotsiaaltöö spetsialistiga;
4. püsivate õpiraskustega ja puuetega õpilaste suunamine koostöös lapsevanemate või hooldajaga pedagoogilis-psühholoogilistele või meditsiinilistele uuringutele leidmaks lastele sobivat õppevormi või kooli.

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse aluspõhimõtted

1. HEV-õpilase õppe korraldamisel lähtub kool kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib HEV-õpilane kooli tavaklassis koolis kehtestatud õppekava alusel ja õpilase erivajadusega arvestades. HEV-õpilaste kaasamine tavaõppesse tähendab seda,

et õpe peab olema paindlik, õpilaste eeldustele ja vajadustele kohandatud ning see peab haarama õpilast lisaks õppetööle ka kõigisse teistesse tegevustesse koolis.

2. Algatus õpilase HEV väljaselgitamiseks ja tugimeetmete rakendamiseks tuleb üldjuhul õpilase klassijuhatajalt, aineõpetajalt või lapsevanemalt.
3. Tugiteenuste rakendamine fikseeritakse direktori käskkirjaga. Tugiteenuste rakendamiseks on vajalik lapsevanema kirjalik nõusolek.
4. Haridusliku ja käitumusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtub kool esmatasandi ennetuse põhimõttest, kus põhirõhk on klassitasandil tehtaval tööl õpilase individuaalsuse varajasel toetamisel ning tema erivajaduste märkamisel ja klassis tehtava õppetöö diferentseerimisel.
5. Kool rakendab vajadusel ja võimalusel võimalikult varajasi ja efektiivseid sekkumismeetodeid koolitasandil eelkõige õpihuvi säilitamiseks ning käitumise toetamiseks, kaasates selleks ka pere või kooli algatusel spetsialistid väljastpoolt kooli (Rajaleidja keskuse spetsialistid, kohaliku omavalitsuse lastekaitsespetsialist, eripedagoog, sotsiaalpedagoog või psühholoog).
6. Varajase märkamise toetamiseks kaardistatakse 1. klassi laste võimalikud erivajadused lasteaia koostatud koolivalmiduskaardilt saadud info põhjal. Kaardi edastab koolile vanem lapse kooliastumise avalduse esitamisel.
Kooli tulnud lastel jätkatakse koolis vajadusel ja võimalusel lasteaias saadud tugiteenuste rakendamist. Logopeed viib õppeaasta sügisel septembrikuu jooksul läbi vaatluse ja uuringu. Logopeed konsulteerib ja nõustab vajadusel lapsevanemaid, toetamaks lapse koolivalmidust. Vajadusel suunatakse laps erispetsialistide juurde vanema nõustamise ja lapse aitamise eesmärgil.
7. Õpilasele, kes vaatamata klassis toimuvale õppetöö diferentseerimisele ei suuda täita õppekava nõudeid, seatakse sisse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (edaspidi IAJK) ja õpilane määratakse direktori käskkirjaga ning lapsevanema nõusolekul vastavasse õpiabirühma. IAJK sisseseadmise algatab HEV-koordinaator, klassijuhataja või aineõpetaja. Õpilase IAJK täitmist ja kokkuvõtete tegemist koordineerib HEV-õpilaste õppe koordineerija (edaspidi HEVKO). Õpiabirühmade nimekirjad esitatakse kooli direktorile kinnitamiseks kaks korda õppeaasta jooksul 15. septembriks ja 15. jaanuariks. Jooksvaid muudatusi tehakse õpiabirühmade nimekirjadesse vajadusel ka õppeaasta keskel. Õpiabirühma tunnid on ette nähtud põhikooli riikliku õppekava järgi õppivatele spetsiifiliste õpivilumuste hälvetega, mootorika ning segatüüpi

arenguhälvetega, kõne-, nägemis- või kuulmishälvetega õpilastele. Õpiabi on ette nähtud neile 1.-6. klassi õpilastele, kes vaatamata klassiõpetaja abile ja nõustamisele ei suuda täita õppekava nõudeid või vajavad õpioskuste ja harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust. Õpiabirühma täituvuse piirnorm on 6 õpilast.

Õpiraskuste avastamine ja hev-õpilastele ettenähtud tugimeetmed

HEVKO toetab ja juhendab õpetajaid õpilaste hariduslike erivajaduste väljaselgitamisel ning õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamisel. HEVKO osaleb HEV-õpilasele tema arengut toetava tugimeetme määramisel ning teavitab otsusest lapsevanemat. Ta koordineerib tugisüsteemi koostööd, jälgib tugimeetme tõhusust, kutsub vajadusel kokku õpiabi ümarlaua ning nõustab lapsevanemaid.

Kernu Põhikoolis nõustavad õpilasi ning osutavad õpiabi:

- klassijuhataja;
- aineõpetaja;
- logopeed.

Iga õpilase arengu toetamiseks ja probleemide ennetamiseks on Kernu Põhikoolis ette nähtud järgmised võimalused:

- arenguestlused arengupotentsiaali väljaselgitamiseks ja kokkulepete sõlmimiseks;
- õpiabirühmad ajutiste õpiraskustega õpilastele;
- õpiabirühmad logopeedilise abi osutamiseks;
- individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine;
- pikapäevarühma õpe;
- koduõppe rakendamine;
- ümarlaud õpilasele vajalike tugimeetmete rakendamiseks;
- sotsiaalpedagoogiline nõustamine lastele, õpetajatele ja lapsevanematele;
- täiendav õpiabi õppetrimestri või -aasta lõpus;
- huvialaringid;
- Rajaleidja keskuse spetsialistide juurde suunamine.

1.Koolieelikud

Eesmärk:

- erivajadustega ja kooliks ebaküpsede laste väljaselgitamine, vajadusel erialaspetsialistide juurde suunamine lapsevanema nõustamise eesmärgil.

Vahendid:

- koostöös lasteaia õpetajaga I klassi tulevate lastega tutvumine;

- koostöös lasteaiaga suunata kõik I klassi tulevad lapsed eelkooli;
- koostöö lasteaias töötava logopeediga.

2.Puudulikult edasijõudvad õpilased

Eesmärk:

- selgitada välja õpilase puudulikult omandatud ainealased teadmised, oskused ja vilumused ning toetada õpilast nende omandamisel.

Vahendid:

- õpilaste erinevaid võimeid arvestav diferentseeritud õpetamine ja hindamine, õpilase esmane toetamine ainetunnis (nt erineva tasemega ülesanded, täiendavate õppevahendite kasutamise võimalus jm);
- õpetaja juhendatud iganädalane ainealane konsultatsioon. Enamasti toimub enne olulist tööd või eksamit, võimalus ka tublidel õpilastel valmistuda ainealasteks võistlusteks või/ja olümpiaadideks. Ainealast konsultatsiooni on õigus saada kõikidel õpilastel, kui nad seda vajavad (on puudunud, ei ole ainest aru saanud jne). Igal õpetajal on igal nädalal oma kindel aeg konsultatsiooni läbiviimiseks. Konsultatsioonide ajad määratakse kindlaks septembri 2. nädalaks ja avalikustatakse kooli koduleheküljel. Samal ajal on õpilastel võimalus sooritada tegemata või puudulikult sooritatud kontrolltöid;
- järeleaitamistunnid - aineõpetaja tugi väljaspool tundi nõrgematele või mingil põhjusel (nt haigus) lünklike teadmistega õpilastele, järeleaitamistunnil puudub ennetav funktsioon;
- individuaalne õppekava, õpiabirühm, ainealane konsultatsioonitund või individuaalse õpiabi kokkulepe järelevastamiseks õpilasele, kelle trimestrihinne (poolaastahinne) on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, eesmärgiga aidata õpilasel omandada nõutavad teadmised ja oskused;

3.Kõneravi ja õpiabi vajavad õpilased

Eesmärk:

selgitada välja õpilased, kellel esinevad spetsiifilised õpioskuste puuded (düslaalia, düsleksia, düsgraafia või düskalkuulia). Õpilase erivajadusest lähtuvalt rakendatakse täiendavalt logopeedilisi õpiabirühma tunde, kus toimub ka kõneravi.

Vahendid:

- õpilaste kõne ja psüühiliste protsesside kaardistamine: septembris ja jaanuaris.
- logopeedilise ja eripedagoogilise õpiabi korraldamine koostöös õpiabirühma õpetaja, logopeedi, klassiõpetajaga ja emakeele õpetajatega.

4. Psüühika ja käitumishäiretega õpilased

Eesmärk: käitumishäirete põhjuste väljaselgitamine, õpilaste nõustamine.

Vahendid:

- õpilaste vaatlus ja nende käitumise iseärasuste märkamine (tähelepanu defitsiit, hüperaktiivsus, agressiivsus, tõrjutus, hirmud, distsipliininõuete eiramine, hulkumine);
- probleemvestlused õpilaste vanematega või seaduslike hooldajatega; probleemi arutamine koolis ümarlauas; vajadusel erialaspetsialistidega konsulteerima suunamine;
- tegevuskava koostamine, järgimine, analüüs, tagasisidestamine.

5. Nõrga tervisega õpilased

Eesmärk:

vajaliku informatsiooni saamine lapsevanemalt, arstidelt ja muutuste märkamine õpilaste tervises, koolis edasijõudmises, käitumises.

Vahendid:

- oskuslik õppetöö korraldamine nii koolis kui ka kodus, pidev koostöö vanematega;
- vajadusel koduõppe või individuaalse õppekava rakendamine.

6. Pikapäevarühm

Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel. Pikapäevarühm aitab lastel kergemini mängu ja ühiste ettevõtmiste läbi kohaneda kooli ja kaaslastega. Pikapäevarühma töös osalevad 1.-4. klassi õpilased, kes kasutavad kojusõiduks koolibussi ja on kantud pikapäevarühma nimekirja lapsevanema soovil (lapsevanema avalduse alusel). Pikapäevarühm alustab tööd peale algklasside koolipäeva lõppemist. Pikapäevarühma töö lõpeb koolibussile minekuga.

Kernu põhikooli tugisüsteemid ja nende rakendamise kord

Tugiteenused	Sihtgrupp/selgitus	Alus	Vastutab
--------------	--------------------	------	----------

Õpilase individuaalse arengu jälgimine	Oluliste õpi- ja käitumisraskustega õpilasele avatakse elektrooniline individuaalse arengu jälgimise kaart ehk IAJK	Direktori otsus (HEVKO avab kaardi) klassi- või aineõpetaja ettepanekul; lapsevanema nõusolekul	IAJKi täidab klassijuhataja koostöös aineõpetajate ja tugipersonaliga.
Esmane toetamine ehk õpiabi ainetunnis	Õpilaste erinevaid võimeid arvestav diferentseeritud õpetamine ja hindamine (nt erineva raskusastmega ülesanded, täiendavate õppevahendite kasutamise võimalus, rohkem aega teadmiste ja oskuste omandamiseks, erinev õppevara ja õppematerjalid jm).	Õpetaja otsus	Klassi- ja aineõpetajad
Ainealased konsultatsioonitunnid	Õpilastele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel või kes vajab spetsialisti juhendamist enne tähtsat tööd või ainealast võistlust. Aineõpetajate konsultatsioonide ja järeleaitamistundide toimumise ajad on üleval kooli kodulehel.	Õpetaja otsus	Klassi- ja aineõpetajad
Täiendav õpiabi õppetrimestri või -aasta lõpus	Õppetrimestri jooksul tekkinud võlgnevuste tõttu õppetöös määratakse õpilasele täiendav õpiabi. Positiivse tulemuseta jäänud täiendav õpiabi tuleb vastata kahe nädala jooksul pärast mitterahuldava trimestrihinde saamist või trimestrihinde mitte väljapanemist või siis õppeaasta lõpul täiendava õppetöö käigus.	Õpetaja otsus Tööd koordineerib direktor	Klassi- ja aineõpetajad

<p>Logopeediline õpiabi</p>	<p>Logopeedi töö eesmärk on ennetada, vähendada ja ületada kõne arengu puudeid lastel, kellel ilmnevad raskused suulisel ja/ või kirjalikul eneseväljendusel.</p> <p>Õppe- ja korrektsioonitöö seisneb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>häälikuanalüüsioskuse kujundamises</i> (häälikute õige häälduse täpsustamine, häälimine; häälikute arvu, järjekorra ja asukoha määramine sõnas • <i>foneemanalüüsioskuse kujundamises</i> (häälikurühma määramine; veaohtriku koha leidmine sõnas; häälikupikkuse muutmine ja määramine; tähe valik); • <i>eesti keele ortograafiareeglite mõistmises ja õiges kasutamises</i>; • <i>kõnearenduses</i>; • <i>korrektsioonitöös</i> (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemise ja loovuse arendamine); • vajadusel <i>häälikuseades</i> (puuduoleva hääliku kõnesse viimine, hääliku asukoha muutmine). <p>Logopeed teeb koostööd ja nõustab õpetajaid ning lapsevanemaid, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamisel.</p>	<p>Logopeedilise abi vajaduse kaardistamine logopeedi ja õpetajate poolt.</p> <p>Direktori otsus</p>	<p>Logopeed</p>
<p>Pikapäevarühm</p>	<p>Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja</p>	<p>Direktori otsus vanema avalduse alusel</p>	<p>Pikapäevarühma õpetaja, huviringide juhid</p>

	<p>sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel.</p> <p>Pikapäevarühma töökorralduse ja päevakava kehtestab kooli direktor.</p> <p>Pikapäevarühma võib õpilase suunata direktori otsusega, et tagada õpilasele kodutööde õigeaegne täitmine ja pedagoogiline juhendamine.</p> <p>Lapsevanemal on õigus keelduda õpilase pikapäevarühmas osalemisest, vormistades ARNO keskkonnas avalduse.</p>		
Individuaalne õppekava	<p>Individuaalne õppekava (IÕK) on HEV-õpilaste jaoks riiklikes õppekavadest sätestatud korras koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimete-kohaseks õppimiseks ja arenemiseks. IÕKd võib rakendada lapsevanema nõusolekul ühes või mitmes aines ja IÕK rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga.</p> <ul style="list-style-type: none"> IÕK on vajalik teatud õppeaines tekkinud ajutiste õpiraskuste ületamiseks, õppesisu lihtsustamiseks, suurendamiseks või hindamisaluste muutmiseks. Enamasti on IÕK vajalik miinimumtulemuse saavutamiseks, kui õpiabirühmades osalemine ei ole viinud soovitud tulemini. Kui õpilane vajab IÕK-d kindlas aines, võetakse arvesse õpilase koolisiseste uuringute kokkuvõtet õpilase 	<p>Individuaalse õppekava vajalikkus otsustatakse ümarlauas aineõpetajate/ klassijuhataja ettepanekul. (HEVKO)</p> <p>Vanema nõusolek.</p> <p>Direktori käskkiri</p> <p>HEVKO vormistab lepingud avab kaardi</p>	<p>Klassi-aineõpetajad</p>

	<p>individuaalse arengu jälgimise kaardil ja sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja IÕK konkreetses aines ja kindlaks õppeperioodiks kaasates töösse õpiabirühma õpetaja, õpilase ja lapsevanema.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koostatakse vajadusel kõikidele eripedagoogilise õpiabirühma õpilastele. IÕK koostatakse kõigis õppeainetes tavaklassi tingimustes lihtsustatud õppe tasemel õppivatele õpilastele. • IÕK rakendamise tingimused fikseeritakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK) • IÕK vajalikkus otsustatakse ümarlauas aineõpetajate/ klassijuhataja ettepanekul. • Klassijuhataja/HEVKO algatusel võib määrata IÕK-a õpilasele, kellel on pärast täiendavat õppetööd pandud välja kuni kahes aines aastahinne „nõrk“ või „puudulik“ ja klassikursuse kordama jätmise ei ole põhjendatud. <p>IÕK koostatakse ka andekale õpilasele.</p>		
--	---	--	--

<p>Andekas õpilane</p>	<p>Töös andeka õpilasega korrastab õpetaja regulaarselt õppekavas määratletud tegevusi nii, et andekad õpilased saaksid töötada tempos ja tasemel, mis vastab nende võimetele, julgustavad õpilasi silma paistma, olema loovad ja tulemuslikud.</p> <p>Andekale õpilasele koostatakse tema arengu toetamiseks vajadusel IÕK ning rakendatakse täiendavat juhendamist aineõpetaja poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt.</p> <p>Andekat õpilast innustab aineõpetaja osalema olümpiaadidel, ainevõistlustel, ainealastes huviringides, projektitöodes, huvikoolis.</p> <p>Andeka õpilase toetamine ainetunnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavate ülesannete lahendamine • teise õppija õpetamine • õpetaja abistamine lisamaterjalide ettevalmistamisel <p>Andeka õpilase tunniväline toetamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ettevalmistav töö olümpiaadideks, konkurssideks • osalemine koolivälistel õpilasvõistlustel • lisalektüüri lugemine 	<p>HEVKO või aineõpetaja ettepanekul.</p> <p>Aineõpetaja, ümarlaud.</p> <p>IÕK vanema nõusolekul</p> <p>Direktori otsus</p>	<p>Andeka lapse väljaselgitamisele ja erivajadusele pööravad tähelepanu aineõpetajad, klassijuhatajad, ringijuhid ja tugisüsteemi spetsialistid.</p>	<p>1.13</p>
-------------------------------	---	---	--	--------------------

Karjääriõppe, sealhulgas karjääriinfo ja nõustamise korraldus

Karjääriõpetus toetab õpilase esmast karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, loimides erinevates õppeainetes omandatud teadmised.

Karjääriõpe toimub koolis läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu õpetajate kavandatud õppeprotsessi käigus. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse

sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoollisi projekte. Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projekti- ja kutsepäevade, õppekäikude jms raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.

Karjääriõpetuse peateemadeks on:

- 1) isiku esmane enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel;
- 2) õppimisvõimaluste ja töömaailma esmane tundmaõppimine;
- 3) esmane karjääri planeerimine ja otsustamine.

Koolis korraldatakse õpilaste ja vanemate esmast teavitamist edasiõppimisvõimalustest.

Karjääriinfot edastab ning õpilasi nõustab eelkõige huvijuht, aga ka klassijuhatajad ja aineõpetajad. Tulenevalt huvijuhi pädevusest, vastavalt Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2000. a määrusele „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 24 on huvijuht, aga ka klassijuhatajad abiks õpilastele, et:

- 1) toetada nende osalemist erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelises suhtluses;
- 2) olla õpilase usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;
- 3) vahendada õpilastele vajalikku informatsiooni vabaajategevuse ja kutsesuunitluse alal;
- 4) toetada õpilasi eluaegse õppe mõtte väärtustamisel.

Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse:

- 1) ainetundides läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
- 2) klassijuhatajatundide kaudu;
- 3) ürituste kaudu (teaduspäev, töövarjupäev, õpilasfirma, teadlaste öö);
- 4) kohtumiste korraldamisel erinevate erialaspetsialistidega;
- 5) õpilaste silmaringi laiendamise läbi erinevate õppeasutuste ja töökeskkondade külastamise;
- 6) arenguestlustel.

1.14 Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Teavitamisel juhendatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 55 sätestatud. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korra kohaselt. Teavitamisel järgitakse avaliku teabe seaduses ning haldusmenetluse seaduses teavitamise kohta sätestatud.

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool

tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde konsultatsioonitundide ajal.

Koolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Koolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavus õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

Õpilasel on võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

1.15. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Väljundipõhisel õppel põhinev lähenemine õpetajate koostööle ja töö planeerimisele võimaldab tõsta õpetamise kvaliteeti ning õpilaste poolt saavutatud õpitulemuste taset. Kõige üldisemalt võib õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid kirjeldada alljärgnevalt:

- kohe õppimise alguses pannakse kõigile arusaadavalt paika oodatavad õppimise tulemused;
- õppeprotsess kujundatakse selliselt, et võimaldada parimal viisil õppimise tulemused saavutada.

Selleks, et kirjeldatud põhimõtted toimiksid tulemuslikult, tuleb väljundipõhist õpet käsitleda tervikliku süsteemina.

Väljundipõhise õppe olulisemaks tunnuseks on õppekavas toodud õpitulemuste, õpitulemuse saavutamiseks valitud õppemeetodite ja õpitulemuste saavutamise hindamiseks kasutatava hindamismeetodi (hindamisülesande) sidusus. Sidusus luuakse õpiväljundis esitatud väljundvormi kaudu. Sisuliselt see tähendab, et nii õppemeetod kui hindamismeetod (hindamisülesanne) peavad tulenema õpiväljundis ehk õpitulemuses toodud väljundvormist. Õpetaja üks põhiülesanne oma töö planeerimisel on sidususe loomine õpitulemuse, õppemeetodi ja hindamismeetodi (hindamisülesande) vahel.

Väljundipõhises õppes toimub õpetaja töö planeerimine alljärgnevalt:

- esmalt määratletakse õpitulemused, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada;
- seejärel õpitulemused seostatakse üldpädevustega, läbivate teemadega ning leitakse lõimingu võimalused;
- järgnevalt kavandatakse õpitulemustes sisalduvatest väljundvormidest tulenevalt hindamine (hindamismeetodid ja -kriteeriumid) ning
- lõpuks valitakse lähtuvalt õpitulemustest ja hindamismeetoditest tulenevalt õpetamis-meetodid.

Rõhutada tuleb asjaolu, et õpetamise aluseks ei ole õppesisu, vaid õpitulemused. Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Väljundipõhises õppes käsitletakse õppijat õppeprotsessis aktiivse osalejana. Eelduseks, et ta saaks seda olla, on vajalik, et õppija omaks õppeprotsessis toimumise kohta adekvaatset informatsiooni. Kõige olulisem sellest on kindlasti enne õppimist asjakohase teabe omamine hindamisest – st, kuidas toimub õppimise lõpus kokkuvõttev hindamine, millised on hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 lõikele 3, peab õpetaja töö planeerimise väljundina õppe trimestri või kursuse alguses õpilasi teavitama õppe trimestri või kursuse jooksul läbivatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest. Õpilane peab teadma, mida ja millal ja kuidas hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Vastav informatsioon tuleb õpilastele edastada eKooli kaudu.

Hindamismeetodi puhul on tegemist teadmiste ja oskuste tõendamise viisiga. Hindamismeetodi valikul lähtutakse õpitulemustes sisalduvatest väljundvormidest. Hindamismeetodi juurde määratletakse hindamiskriteeriumid. Hindamiskriteeriumid ehk hindamisjuhised kirjeldavad hindamismeetoditega tõendatavate õpitulemuste oodatavat taset ning ulatust. Hindamiskriteeriumid on sõnastatud õpitulemuste alusel, kuid oluliselt suurema detailsusega. Hindamiskriteeriumid on detailsed kirjeldused selle kohta, milliseid teadmisi, oskusi, hoiakuid, mis tasemel, millise aja jooksul, mis tingimustel ja mahus peab õpilane konkreetse hindamismeetodi kaudu näitama. Oluline on siiski silmas pidada, et hindamise kohta käiva informatsiooni edastamisel tuleb õpetajal järgida alljärgnevat reegleid:

- informatsioon peab olema ühemõtteliselt arusaadav – kõik kes seda loevad, saavad sellest ühtemoodi aru;
- informatsioon peab olema ammendav – edastatav informatsioon ei tekita lisaküsimusi;
- informatsioon ei tohi olla eksitav – hindamisel ei tohi selguda mingid aspektid, mis varem ei olnud teada;
- informatsioon jõuab ka õppijatele kohale – tähtis ei ole mitte see, et vajalik informatsioon on edastatud, vaid, et on tagatud vajaliku informatsiooni jõudmine õppijani.

1.16 Õpetaja töökavade planeerimise põhimõtted

- 1) **Töökava** on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või ka väljaspool kooli ekskursiooni, projekti või õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub klassiõpetaja ja aineõpetaja pädevusse.

- 2) **Klassiõpetaja ja aineõpetaja** kujundavad kooli õppekava alusel välja oma töökava, mis arvestab klassi omapära, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste võimeid ja kooli materiaalseid ressursse.
- 3) **Õpetaja töökavas** täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- 4) Töökavad vormistatakse vähemalt üheks trimestriks kalenderplaanina, kus on näidatud ulatuslikumad õppeteemad ainekavast, kasutatavad õppemeetodid, nõutavad õpitulemused ja nende kontrollimise ning hindamise aeg ja moodused. Õpetaja võib oma eripära määratledes töökavasse lisada omalt poolt õppemeetodeid. Töökava vormi otsustab õpetaja ise. Valmis järgmise perioodi töökava esitab õpetaja õppealajuhatajale
- 5) Õppetrimetri algul teeb õpetaja oma töökava alusel õpilastele ja vanematele teatavaks õppeaines nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise/hindamise aja ja vormi ning kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtted (ainenõuded).
- 6) Ainenõuded koosnevad:
  1. hindamise vorm, nõutavad õpioskused, hindamise kriteeriumid, hindamise aeg;
  2. konsultatsioonide, järelvastamise ja järeltööde sooritamise kord ja aeg.

1.17 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava muutmise algatamine

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Direktor otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise direktor.

Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

Kui direktor on otsustanud kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajaduse, siis kutsub direktor kokku töörühma, lähtudes põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikes 3 esitatud sättest, kes valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kooli õppekava muudatused vormistatakse kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele

Direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne selle kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub direktor kooli asjaajamiskorras sätestatud korrast.

Direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

Kooli õppekava kehtestamine

Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 on kooli õppekava kehtestajaks direktor. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 71 lõikega 2 toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga.

Kui direktor jätab kooli õppekava või selle muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

Kooli õppekava muudatuste avalikustamine

Kool avalikustab, tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.

Lisa 1 Hoolsuse ja käitumise hindamine I-VI klassis

Õpilase nimi:

Klass:

VALDKOND		Alati	Vahel mitte	Sageli mitte
TUNNIKÄITUMINE	Täidab õpetaja korraldusi ja on valmis koostööks kaasõpilaste ja õpetajaga			
	Kuulab tähelepanelikult õpetajat ja klassikaaslast ning arvestab nendega			
	Näitab üles huvi ja on aktiivne			
SUHTUMINE JA SUHTED	Suhtub lugupidavalt õpetajatesse ja kooli töötajatesse			
	Suhtleb ja käitub sõbralikult ning viisakalt kaasõpilastega			
	Oskab luua kokkuleppeid ja peab nendest kinni			
	Oskab konflikte rahumeelsete sõnadega lahendada			
SEADUSKUULEKUS (Täidab kooli kodukorda)	Mängib vahetunnis rahulikult, arvestab kooli oludes liikumisvõimalustega, kuulab õpetaja soovitusi ja ettepanekuid			
	Vahetunnis kasutab mobiiltelefoni ainult õpetaja loal			

	Käitub viisakalt kooli üritustel, väljasõitudel, õppekäikudel jne, arvestab üldtuntud käitumistavadega ja peab kinni kokkulepetest			
	Jõuab tundidesse õigel ajal			
	Kannab vahetusjalatseid			
ÕPPEVAHENDID	Kaasas on koolipäevaks vajalikud õppevahendid			
	Õppevahendid on puhtad ja korras			
SUHTUMINE ÕPPETÖÖSSE	Vastutab oma õppimise ja õpitulemuste eest, täidab korralikult õpilaspäevikut			
	Kodused tööd on hoolega ja korralikult tehtud			
	Peab kinni õppimisega seotud tähtaegadest ja kokkulepetest			
	Esitatavad tööd vastavad nõuetele			
PUHTUS JA KORD	Hoiab puhtust ja korda kooli ruumides ja territooriumil			
	Hoiab oma töökoha ja asjad korras			

Eesti k – E, Muusika – Mu, Kehaline – K, Tööõpetus – Tö, Matemaatika –M, Kunst – Ku, Käsitöö-Kä, Inglise keel- Ing, Loodusõpetus-Lo, Inimeseõpetus- In, Ühiskonnaõpetus- Ü, Klassijuhataja-Kl, Logopeed-Log, Kirjandus-Ki, Ajalugu-A, Vene keel-V, Hispaania keel – Hi, Informaatika - I

Märkamised õpetajatelt:

Õpilase eesmärgid:

Vanem soovib lisada:

Lisa 2 Õppeainete lõiming üldpädevuste, teiste õppeainete ja läbivate teemadega

Lõimingu põhimõtted

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

- 1) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust, täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määratledes erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
- 2) Lõimingu maatriksis on esitatud ja väljendatud seosed üldpädevuste, teiste õppeainete ja läbivate teemadega.

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
1. Eesti keel ja kirjandus	1. EESTI KEEL I kooliaste 1. Suuline keelekasutus Helide ja häälte ning häälikute eristamine. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine, ümberjutustamine. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Sobivate kõnetuste (palumise, küsimise, keeldumise, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Eneseväljendus. Mõtete väljendamine terviklausetena.	1,2,3, 4, 5	3,5,6,8,10,11	1, 3, 4, 8
	2. Lugemine Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede tundmaõppimine. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine.	1,2,3,4,5,7, 8	3,5,6,8,10,11	1, 4, 5, 8

	<p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetud raamatust jutustamine. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.</p> <p>3. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</p> <p>4. Väärtused ja kõlblus: ausus, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis, rikkus ja vaesus, käitumine ja selle tagajärg jms.</p> <p>5. Kodus ja koolis: perekond, kodu turvalisus, üksteisest hoolimine ja teiste aitamine, sõbrad.</p> <p>6. Mängiv inimene: ringmängud ja mängulust, sõnamängud, võlumaailm.</p> <p>7. Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, loomalood.</p> <p>8. Kodanikuühiskond ja rahvussuhted: minu kodumaa, tavad ja pühad.</p> <p>9. Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon: arvuti ja teler kui silmaringi avardajad.</p> <p>10. Kirjutamine Kirja eelharjutused. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus.</p> <p>II kooliaste Suuline ja kirjalik suhtlus Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>2, 3, 7, 8</p>	<p>6,7</p> <p>6,7</p> <p>6</p> <p>7,8</p> <p>5,15</p> <p>3,5,6,7,10,11</p> <p>3,5,6,7,8,9</p>	<p>8</p> <p>7, 8</p> <p>8</p> <p>2</p> <p>3, 8</p> <p>5, 6</p> <p>5, 6</p> <p>1, 3, 4, 8</p>
--	--	---	---	--

	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine. Arvamuse avaldamine Telefonivestlus.			
	<p>Teksti vastuvõtt Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted. Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. Kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst, arutlus). Kuuldu konspekteerimine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Raadio- ja telesaadete eripärad. Kirjandustekstid (4. klassis): kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu.</p> <p>Kodus ja koolis: perekond, kodu turvalisus.</p> <p>Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus: rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, eesti rahvuskultuuri tutvustajad ning hoidjad.</p> <p>Mängiv inimene: ringmängud ja mängulust, sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine.</p> <p>Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: minu osa looduse hoidmisel.</p> <p>Kodanikuühiskond ja rahvussuhted: minu juured, seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel.</p>	2, 3, 7, 8	3,5,6,7,8,9,12,14	1, 4, 5, 7, 8
		1,2,3,4,5,7,8	7,8,9	8
		1,2,3,4,5,7	7,8,9,10,11,13	3, 4, 7, 8
			11	
		2, 3, 7, 8	6,7,8,9	
		1,2,3,4,5,7	6,7,8,9	2

	<p>Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon: tänapäevased teabeotsimis- ja -edastamisvõimalused.</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>3,5,7,8</p>	<p>8</p> <p>5, 6</p>
	<p>Tekstiloom: protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine. Kiri, ümbriku vormistamine. Lühiettekanne, esitlus internetist leitud materjali põhjal. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine.</p> <p>Õigekeelsus ja keelehoole Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. Kirja-, argi- ja murdekeel.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.</p> <p>Sõnavaraõpetus Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid. Antonüümid.</p> <p>Vormiõpetus ja õigekiri: sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad.</p> <p>Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Liht- ja liitlause.</p> <p>Muud õigekirjateemad.</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>3</p>	<p>5, 6, 8</p> <p>5, 6</p> <p>4</p>

	<p>2. KIRJANDUS II kooliaste. Lugemine Lugemise eesmärgistamine. Jutustamine Tekstilähedane jutustamine sündmustest kavapunktide järgi. Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine Teose mõistmist toetavad tegevused Küsimuste koostamine: mälu- ehk faktiküsimused, fantaasiaküsimused.</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>1,3</p>	<p>8</p> <p>2, 3, 4, 5, 7, 8</p>
	<p>Teose/loo kui terviku mõistmine Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine. Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine. Esitamine Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus. Omalooming Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid.</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>5, 7, 8</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>1,3,6,7,8,10,11,12</p> <p>1,3,6,7,8,10,11,12</p>	<p>3</p> <p>5, 6</p> <p>1</p>

2. Võõrkeeled	<p>3. A – INGLISE KEEL I ja II KOOLIASTE</p> <p>Mina ja teised. Enesetutvustus ning teiste tutvustamine; iseloom, välimus, enesetunne ja tervis, suhted sõpradega ja lähikondsetega, ühised tegevused, viisakas käitumine.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus. Pereliikmed, kodu asukoht, sugulased; pereliikmete ametid; igapäevased kodused tööd ja tegemised.</p> <p>Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukoha kirjeldus. Eesti asukoht, sümbolika ja tähtpäevad; linn ja maa, Eesti loodus, ilm, käitumine looduses.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	2, 4, 7, 8
	<p>Riigid ja nende kultuur. Õpitavat keelt kõnelevate riikide sümbolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad, Eesti naaberriigid.</p> <p>Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik, arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid</p> <p>Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused; huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11	2, 4,5, 6, 7
	<p>4. B – VENE KEEL / HISPAANIA KEEL</p> <p>II KOOLIASTE</p>			

	<p>Mina ja teised: enesetuvustus ning teiste tutvustamine; iseloom, välimus, enesetunne ja tervis, suhted sõpradega ja lähikondsetega, ühised tegevused, viisakas käitumine;</p> <p>Kodu ja lähiümbrus. Pereliikmed, kodu asukoht, sugulased; pereliikmete ametid; igapäevased kodused tööd ja tegemised.</p> <p>Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukoha kirjeldus. Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad; linn ja maa, Eesti loodus, ilm, käitumine looduses.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	2, 4, 7, 8
	<p>Riigid ja nende kultuur. Õpitavat keelt kõnelevate riikide sümboolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad, Eesti naaberriigid.</p> <p>Igapäeva elu. Õppimine ja töö. Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik, arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid</p> <p>Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused; huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	2, 4, 5, 6, 7
	<p>Igapäeva elu. Õppimine ja töö. Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik, arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid</p> <p>Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused; huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid.</p>	2, 3, 4, 5, 6	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	1, 3, 4, 7, 8
	<p>Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused; huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid.</p>	1, 2, 3, 5, 6, 7	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	1, 3, 4, 7
3. Matemaatika	<p>5. MATEMAATIKA</p> <p>I kooliaste</p> <p>Naturaalarvud 0-10 000, arvu järgud, liitmine ja lahutamine peast 100 piires, kirjalikult 10 000 piires.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,6,8,12,13,15	1, 2, 3, 5

Liitmise ja lahutamise ning korrutamise ja jagamise seosed.			
Erinevate tehete komponentide nimetused.	1, 2, 3, 4, 5, 6,	1,6,8,12,13,15	1, 2, 3, 5
Täht arvu tähisena, selle arvvaartuse leidmine. Pikkusühikud: millimeeter, sentimeeter, detsimeeter, kilomeeter, nende seosed.	7, 8		
Massiühikud: gramm, kilogramm, tonn, nende seosed.	1, 2, 3, 4, 5, 6,	1,6,8,12,13,15	1, 2, 3, 4, 5, 6
Ajaühikud: sekund, minut, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand.	7, 8		
Kell ja kalender.			
Rahaühikud, mahuühik liiter.	1, 2, 3, 4, 5, 6,	1,6,7,8,12,13,15	1, 2, 3, 4, 5,
Termomeeter, selle skaala.	7, 8		6, 7
Tekstülesannete analüüsimine ja lahendamine.		1,6,7,8,10,12,13,15	
Punkt, sirge, sirglõik, lõigu joonestamine.			1, 2, 3, 4, 5, 6,
Murdjoon.	1, 2, 3, 4, 5, 6,	1,6,7,8,10,12,13,15	7
Kolmnurk, nelinurk, nende tipud, küljed, nurgad.	7, 8		
Täisnurkse ja võrdkülgse kolmnurga joonestamine.	1, 2, 3, 4, 5, 6,		
Ring ja ringjoon. Keskpunkt, raadius.	7, 8	1,6,7,8,10,12,13,15	
Etteantud raadiusega ringjoone joonestamine.	1, 2, 3, 4, 5, 6,		1, 2, 3, 5, 6
Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid, nende põhilised elemendid.	7, 8	1,6,7,8,10,12,13,15	
	1, 2, 4, 5, 6, 7	1,6,7,8,10,12,13,15	1, 2, 3, 5, 6

	<p>II kooliaste</p> <p>Arvud 0 – 1 000 000 000 ja nende esitus (järguühikud, järkarvud), paaris ja paaritud arvud, alg- ja kordarvud.</p> <p>Jaguvuse tunnused</p> <p>Naturaalarvu vastandarv ja pöördarv. Täisarvud, arvu absoluutväärtus.</p> <p>Harilik ja kümnendmurd ning nende teisendamine.</p> <p>Neli põhitehet täisarvude ja positiivsete ratsionaalarvude vallas.</p> <p>Rooma numbrid.</p> <p>Arvutiprogrammide kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks.</p> <p>Lihtsamad geomeetrilised kujundid (punkt, sirge, lõik, kiir, murdjoon, nurk).</p> <p>Nurkade võrdlemine, mõõtmine, liigitamine.</p> <p>Plaanimõõt.</p> <p>Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus.</p> <p>Kõrvunurgad ja tippnurgad.</p> <p>Sümmeetria sirge suhtes.</p> <p>Lõigu keskristsirge ja nurgapoolitaja.</p> <p>Kolmnurk ja selle elemendid. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine ja võrdsuse tunnused.</p> <p>Kolmnurga pindala leidmine aluse ja kõrguse kaudu.</p> <p>Ringjoon, selle pikkus. Ring, selle pindala.</p> <p>Ruumilised kujundid (kuup, risttahukas)</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,6,7</p> <p>1,3,4,5,6,7</p> <p>1,3,4,5,6,7</p> <p>1,4,5,6,7</p> <p>1,2,3,4,5,6</p> <p>1,3,4,5,6,7</p> <p>1,3,5,6,7</p> <p>3,4,5,6</p> <p>1,4,5,6</p> <p>1,4,5,6</p> <p>3,4,5,6</p> <p>1,3,4,5,6</p> <p>3,4,5,6</p> <p>1,3,4,5,6</p> <p>2,3,4,5,6,7</p> <p>2,3,4,5,6</p>	<p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p>	<p>1,3,5,6</p> <p>1,3,6</p> <p>1,3,5,6</p> <p>1,5,6</p> <p>1,2,5,6</p> <p>1,4,5,6</p> <p>1,2,3,5,6</p> <p>2,3,5,6</p> <p>5,6</p> <p>5,6</p> <p>5,6</p> <p>5</p> <p>5</p> <p>5</p> <p>5,6</p>
--	---	--	---	--

4.	6. LOODUSÕPETUS I kooliaste Inimese meeled ja avastamine. Elus ja eluta. Asjad ja materjalid. Tahked ained ja vedelikud. Aastaajad. Aastaaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega. Elus loodus eri aastaegadel. Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,35,7
	Organismid ja elupaigad. Maismaataimed ja -loomad, nende välisehitus ja mitmekesisus, toitumine ja kasvamine. Veetaimede ja -loomade erinevus maismaaorganismidest. Mõõtmine ja võrdlemine. Kaalu, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine. Inimene. Inimese välisehitus, toiduvajadused ja tervislik toit. Hügieen ja elukeskkond. Ilm. Ilmavaatlused. Ilmastikunähtused. Organismide rühmad ja kooselu. Taimede, loomade ja seente mitmekesisus. Samblikud. Liik, kooslus, toiduahel. Liikumine. Liikumise tunnused. Jõud liikumise põhjusena. Liiklusohutus. Elekter ja magnetism. Vooluring. Elektrijuhid ja mittejuhid. Elektri kasutamine ja säästmine. Ohutus. Kompass. Minu kodumaa Eesti. Kooliümbruse plaan. Kaart. Ilmakaared, nende määramine kaardil ja looduses. Tuntud kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, järved, jõed, asulad Eesti kaardil. II kooliaste Maailmaruum. Päike, tähed, päikesesüsteem. Tähistaevas, tähtkujud. Galaktikad. Astronoomia. Planeet Maa. Gloobus kui Maa mudel. Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid. Geograafilise asendi iseloomustamine. Looduskatastroofid.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,5
		1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,6
		1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,7
		1,2,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5
		1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,6,7
		1, 2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,6,7
		1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,4,5,6,7
		1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,5,6

	<p>Elu mitmekesisus Maal. Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid. Organismide eluvajadused. Elu areng Maal.</p> <p>Inimene. Inimese ehitus. Elundkondade ülesanded. Inimese põlvnemine. Inimese võrdlemine selgroogsete loomadega.</p> <p>Jõgi ja järv. Vesi kui elukeskkond. Loodusteaduslik uurimus. Veekogu kui uurimisobjekt. Eesti jõed. Jõgi ja selle osad. Vee voolamine jões. Veetaseme kõikumine jões. Eesti järved, nende paiknemine. Taimede ja loomade kohastumine eluks vees. Jõgi elukeskkonnana. Järvevee omadused. Toitainete sisaldus järvede vees. Elutingimused järves. Jõgede ja järvede elustik. Toiduahelate ja toiduvõrgustike moodustumine tootjatest, tarbijatest ning lagundajatest. Jõgede ja järvede tähtsus, kasutamine ning kaitse. Kalakasvatus.</p> <p>Vesi kui aine. Vee kasutamine. Vee omadused. Vee olekud ja nende muutumine. Vedela ja gaasilise aine omadused. Vee soojuspaisumine. Märgamine ja kapillaarsus. Põhjavesi. Joogivesi. Vee kasutamine. Vee reostumine ja kaitse. Vee puhastamine.</p> <p>Asula kui elukeskkond. Elukeskkond maa-asulas ja linnas. Eesti linnad. Koduasula plaan. Elutingimused asulas. Taimed ja loomad asulas.</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p> <p>4,5,6,8</p> <p>3,4,5,8</p>	<p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p>	<p>1,2,5,6</p> <p>1,2,5,7</p> <p>1,2,3,5,6,7</p> <p>2, 3,7,8</p> <p>2,7</p> <p>2,3,4,6,7,8</p>
--	--	---	---	--

	<p>Pinnavormid ja pinnamood. Pinnavormid, nende kujutamine kaardil. Kodukoha ja Eesti pinnavormid ning pinnamood. Suuremad kõrgustikud, madalikud ja tasandikud, Põhja-Eesti paekallas. Mandrijää osa pinnamoe kujunemises. Pinnamoe mõju inimtegevusele ja inimese kujundatud pinnavormid.</p> <p>Soo elukeskkonnana. Soo elukeskkonnana. Soode teke ja paiknemine. Soode areng: madalsoo, siirdesoo ja raba. Elutingimused soos. Soode elustik. Soode tähtsus. Turba kasutamine. Kütteturba tootmise tehnoloogia.</p> <p>Muld. Mulla koostis. Muldade teke ja areng. Mullaorganismid. Aineringe. Mulla osa kooslustes. Mullakaeve. Vee liikumine mullas.</p> <p>Aed ja põld elukeskkonnana. Mulla viljakus. Aed kui kooslus. Fotosüntees. Aiataimed. Viljapuu- ja juurviljaaed, iluaed. Põld kui kooslus. Keemilise tõrje mõju loodusele. Mahepõllundus. Inimtegevuse mõju mullale. Mulla reostumine ja hävimine. Mulla kaitse.</p> <p>Mets elukeskkonnana. Elutingimused metsas. Mets kui elukooslus. Eesti metsad. Metsarinded. Nõmme-, palu-, laane- ja salumets. Eesti metsade iseloomulikud liigid, nendevahelised seosed. Metsade tähtsus ja kasutamine. Puidu töötlemine. Metsade kaitse.</p>	<p>4,5,6,8</p> <p>1,2,4,5,6,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p>	<p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p>	<p>2,3,7,8</p> <p>2,7</p> <p>2,3,4,7,8</p> <p>2,6,7</p> <p>2,3,4,6,7,8</p>
--	---	--	---	--

	<p>Õhk. Õhu tähtsus. Õhu koostis. Õhu omadused. Õhutemperatuur ja selle mõõtmine. Õhutemperatuuri ööpäevane muutumine. Õhu liikumine soojenedes. Õhu liikumine ja tuul. Kuiv ja niiske õhk. Pilved ja sademed. Veeringe. Ilm ja ilmastik. Sademete mõõtmine. Ilma ennustamine.</p> <p>Läänemeri elukeskkonnana. Vesi Läänemeres – merevee omadused. Läänemere asend ja ümbritsevad riigid, suuremad lahed, väinad, saared, poolsaared. Läänemere mõju ilmastikule. Läänemere rannik. Elutingimused Läänemeres. Mere, ranniku ja saarte elustik ja iseloomulikud liigid ning nendevahelised seosed. Mere mõju inimtegevusele ja ranna-asustuse kujunemisele. Läänemere reostumine ja kaitse.</p> <p>Elukeskkonnad Eestis. Ülevaade eluslooduse mitmekesisusest Eestis. Tootjad, tarbijad ja lagundajad. Toitumissuhted ökosüsteemis. Inimese mõju ökosüsteemidele.</p> <p>Eesti loodusvarad. Eesti loodusvarad, nende kasutamine ja kaitse. Loodusvarad energiaallikatena. Eesti maavarad, nende kaevandamine ja kasutamine. Kaevanduste ja karjäärade kasutamisega seotud keskkonnaprobleemid.</p> <p>Looduse ja keskkonnakaitse Eestis. Inimese mõju keskkonnale. Looduskaitse Eestis. Bioloogilise mitmekesisuse kaitse. Kaitsealad. Niit kui Eesti liigirikkaim kooslus. Kodukoha looduskeskkonna muutumine inimtegevuse tagajärjel. Jäätmekäitlus. Säästev tarbimine.</p>	<p>2,4,5,6,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>	<p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p>	<p>2,3,4,6,7</p> <p>2,3,6,7,8</p> <p>2,3,5,7,8</p> <p>2,3,5,7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>2,3,5,7, 8</p>
--	--	---	---	--

5. Sotsiaalained	<p>7. AJALUGU</p> <p>II kooliaste</p> <p>I. Ajaarvamine. Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid.</p> <p>Ajalooallikad. Ajalooallikate tõlgendamine.</p> <p>Eluolu. Elu linnas ja maal rahu ja sõja ajal, inimeste tegevusalad, kultuur ja traditsioonid.</p> <p>Ajaloosündmused ja ajaloolised isikud. Silmapaistvad isikud Eestis, Euroopas ja maailmas.</p> <p>Muinasaeg. Muinasaja arengujärgud ja nende üldiseloomustus, kiviaja inimese tegevusalad ja eluolu. Eesti muinasaeg.</p> <p>II Vanad Idamaad. Vana-Egiptus, Mesopotaamia, Iisraeli ja Juuda riik.</p> <p>Vana-Kreeka. Kreeka vanimad kõrgkultuurid, eluolu ja religioon. Vana-Kreeka kultuuriline tähtsus.</p> <p>Vana-Rooma. Rooma vabariik, keisririik. Vana-Rooma kultuur, rahvastik ja eluolu, ristiusu teke.</p>	1,2,3, 6, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	4, 5
		1, 2, 4, 5, 6, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	2, 3, 4, 5, 8
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	1,2,8,9,10,11,12,13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	1,2,8,9,10,11,12,13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	1, 2, 4, 5, 6, 8

	<p>Maailm keskajal 476-1492.Keskaja ühiskonna üldiseloostumus, kirik ja kultuur, ristiusu õpetuse alused, kiriku tähtsus, teaduse teke.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	2, 3, 4, 5, 7, 8
	<p>Maailm varauusajal 1492-1600. Uue maailmapildi kujunemine, majandussuhted, suured maadeavastused, reformatsioon, Eesti 16. sajandil.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,8,9,10,11,12,13	2, 3, 4, 5, 6, 8
	<p style="text-align: center;">8. INIMESEÕPETUS</p> <p style="text-align: center;">I kooliaste</p> <p>Inimene. Mina.Mina ja tervis. Mina ja minu pere. Mina: aeg ja asjad. Mina ja kodumaa.</p> <p>Meie. Minu individuaalsus ja väärtuslikkus. Minu vaimne ja füüsiline tervis. Mina ja meie - minu ja teiste vajadused. Teave ja asjad. Minu koduküla, vald, linn, maakond. Eesti Vabariigi sümbolika. Erinevate rahvaste tavad ja kombad.</p> <p style="text-align: center;">II kooliaste</p> <p>I. Tervis. Tervise olemus: füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis.</p> <p>2. Tervislik eluviis. Tervisliku eluviisi komponendid. Tervislik toitumine.</p> <p>3. Murdeiga ja kehalised muutused. Murdeiga inimese elukaases.</p> <p>4. Turvalisus ja riskikäitumine. Turvaline ning ohutu käitumine koolis, kodus ja õues</p> <p>5. Haigused ja esmaabi. Levinumad laste ja noorte haigused. Nakkus- ja mittenakkushaigused. Haigustest hoidumine. HIV, AIDS. Esmaabi põhimõtted.</p> <p>6. Keskkond ja tervis. Tervislik elukeskkond. Tervislik õpikeskkond.</p>	<p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p>	<p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p>	<p>1, 3, 4, 5, 8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1, 3, 4, 5, 8</p> <p>1, 3, 4, 5, 8</p>

	<p>II. Suhtlemine</p> <p>1. Mina ja suhtlemine. Enesehinnang. Eneseanalüüs. Enesekontroll.</p> <p>2. Suhtlemine teistega. Minu ja teiste vajadused. Vajaduste hierarhia.</p> <p>3. Suhted teistega. Hoolivus. Sõprussuhted. Usaldus suhtes. Empaatia. Vastutus suhetes.</p> <p>4. Konfliktid. Konfliktide olemus ja põhjused.</p> <p>5. Otsustamine ja probleemilahendus. Otsustamine ja probleemide lahendamine.</p> <p>6. Positiivne mõtlemine.</p>	<p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p>	<p>1,2,6,7,8,9,10,11</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>
--	--	---	--------------------------	-----------------------------------

	<p>9. ÜHISKONNAÕPETUS</p> <p>II kooliaste</p> <p>I. Sotsiaalsed suhted</p> <p>1. Inimesed meie ümber, kogukonnad; Euroopa riigid ja rahvad; sallivus. Eestis ja õpilase kodukohas elavad rahvarühmad. Sooline võrdõiguslikkus. Pere ja suguvõsa. Naabruskond. Sõpruskond. Koolipere. Euroopa riigid, Eesti naaberriigid.</p> <p>2. Vabatahtlik tegevus: kodanikuühendused ja algatus; koostöö. Kodukohas tegutsevate seltside, klubide ja ühenduste tegevus. Noorteorganisatsioonid.</p> <p>II. Demokraatia</p> <p>1. Demokraatia põhimõtted ja selle toimimine. Rahva osalemine ühiskonna valitsemises.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>	<p>1, 2, 6,7,8,10,11</p> <p>1, 2, 6,7,8,10,11</p> <p>1, 2, 6,7,8,10,11</p>	<p>3, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3,8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>
--	---	---	--	---

	<p>Võimude lahusus. Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus. Kohalik omavalitsus. Seaduse ülimuslikkus, seadus kui regulatsioon. Peamised inimõigused.</p> <p>2. Koolidemokraatia; lapse õigused ja võimalused osaleda poliitikas. Õpilasmavalitsus. Kooli sisekord Lapse õigused.</p> <p>III. Töö ja tarbimine. Aja ja kulutuste planeerimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmine. Elukutsed – teadmised ja oskused. Elukestev õpe.</p> <p>IV. Meedia ja teave. Raamatukogu, internet. Ajalehed, ajakirjad, raadio, televisioon, meediakanalite integratsioon. Teadlik infotarbimine ja -edastamine. Autoriõiguste kaitse.</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>	<p>1,2,6,7,8,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,10,11,12,13</p> <p>1,2,6,7,8,10,11</p>	<p>3</p> <p>1,2,3</p> <p>5,6</p>
6. Kunstiained	<p>10. KUNST</p> <p>1. Väärtuspädevused</p> <p>Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust.</p>	1,2,3,4,5,7,8	1,2,7,8,9,11,12,13	1,2,4,5,8

	<p>Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.</p> <p>2. Enesemääratluspädevus. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.</p> <p>3. Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada.</p> <p>4. Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja</p>	1,2,3,4,5,6,7,8	1,2,7,8,9,11,12,13	1,2,3,5,8
	<p>Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada.</p> <p>4. Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja</p>	2,3,4,5,7,8 1,2,3,4,5,6,7,8	1,2,7,8,9,11,12,13 1,2,7,8,9,11,12,13	1,2,3,4,5,6,7,8

	<p>muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.</p> <p>5. Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.</p> <p>6. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.</p>	<p>2,4,6,7</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>	<p>1,2,3,5,6,7,8</p> <p>1,2,5,7,8,9,11,12,13</p> <p>1,2,7,8,9,11,12,13</p>	<p>1,2,3,5,6,7,8</p> <p>1,5,6</p>
			<p>1,2,7,8,9,11,12,13</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>

	<p>11. MUUSIKA</p> <p>I kooliaste</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Laulmine. Lauldakse nii ühehäälselt <i>a cappella</i> kui ka saatega. 2. Pillimäng. Rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. 3. Muusikaline liikumine. Muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. 4. Omalooming. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. 5. Muusika kuulamine ja muusikalugu. Õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. 6. Muusikaline kirjaoskus. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. 7. Õppekäigud. Võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. <p>II kooliaste</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>	<p>1,2,3,5,7,8,9,10,12, 13</p> <p>1,2,3,5,7,8,9,10,12,</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>
--	--	-------------------------------	--	------------------------

	<p>1. Laulmine. Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.</p> <p>2. Pillimäng. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes.</p> <p>3. Muusikaline liikumine. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu.</p> <p>4. Omalooming. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.</p> <p>5. Muusika kuulamine ja muusikalugu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.</p> <p>6. Muusikaline kirjaoskus. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm)</p> <p>7. Õppekäigud. Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel.</p>		<p>13</p> <p>1,2,3,5,7,8,9,10,12,13</p>	
<p>7. Tehnoloogia</p>	<p>12. TÖÖÕPETUS</p> <p>I kooliaste</p> <p>1. Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 5, 6 4</p> <p>5, 6</p>	<p>1,5,7,10,11,13</p> <p>1,5,7,10,11,13</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>

	<p>Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega.</p> <p>3. Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. Töökoha korras hoidmine.</p> <p>4. Tööviisid. Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, vestmine, saagimine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Sagedasemad töövahendid.</p> <p>5. Kodundus. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide ja riiete korrastamine ning kaunistamine. Isiklik hügieen. Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitude valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Viisakas käitumine. Säätlik tarbimine. Jäätmete sortimine.</p>	<p>1, 2, 3, 5, 6, 8</p> <p>5, 6</p> <p>5, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>	<p>1,5,7,10,11,13</p> <p>1,5,7,10,11,13</p> <p>1,5,7,10,11,13</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>
	<p>13. TEHNOLOOGIA; KÄSITÖÖ JA KODUNDUS</p> <p>II kooliaste</p> <p>Käsitöö.</p> <p>1. Kavandamine. Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetus.</p>	<p>1, 4, 5, 7</p>	<p>1,2,5,6,7,10,12,15</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p>

	<p>2. Töö kulg. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas.</p> <p>3. Rahvakunst. Rahvakultuur ja selle tähtsus.</p> <p>4. Materjalid. Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, kangakudumine.</p> <p>5. Tööriigid. Tikkimine. Õmblemine. Kudumine. Heegeldamine.</p> <p>Kodundus</p> <p>1. Toit ja toitumine. Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid.</p> <p>2. Töö organiseerimine ja hügieen. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus.</p> <p>3. Toidu valmistamine. Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine.</p> <p>4. Lauakombed</p> <p>5. Kodu korrashoid.</p> <p>6. Tarbijakasvatus. Tulud ja kulud pere eelarves, taskuraha.</p> <p>7. Projektitööd.</p>	<p>4, 7</p> <p>2, 3, 4, 6, 7</p> <p>2, 3, 4, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6</p>	<p>1,2,5,6,7,10,12,15</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12,</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>5, 6, 7, 8</p> <p>5, 6</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>
--	---	---	---	--

	<p>Tehnoloogiaõpetus. Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia, indiviid ja ühiskond. Materjalide liigid.</p> <p>1. Tehnoloogia igapäevaelus.</p> <p>2. Disain ja joonestamine. Eskiis. Lihtsa toote kavandamine. Tehniline joonis.</p> <p>3. Materjalid ja nende töötlemine. Materjalide liigid (puit, metall, plastid, elektroonika komponendid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid.</p> <p>4. Projektitööd.</p> <p>5. Kodundus. Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toiduainete säilitamine. Hügieeninõuded köögis töötades. Jäätmete sortimine.</p>	<p>1, 3, 4, 7</p> <p>4, 5</p> <p>1, 4, 7</p>	<p>1,2,5,6,7,8,9,10,12, 15</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12, 15</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>5, 6</p> <p>4</p> <p>5, 6, 7</p>
8. Kehaline kasvatus	<p>14. KEHALINE KASVATUS</p> <p>1. Teadmised spordist ja liikumisviisidest. Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused eri kooliastmete õpilasele. Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele, käitumisreeglid kehalise kasvatus tunnis. Hügieenireglid. Elementaarsed teadmised spordialadest.</p> <p>2. Võimlemine. Rivi- ja korraharjutused. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Üldkoormavad ja koordineeritud arendavad hüplemisharjutused. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Rakendusvõimlemine.</p>	<p>1, 2, 3,4, 5</p> <p>2, 3, 4, 6, 7</p>	<p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 5, 6, 8</p>

	<p>Akrobaatilised harjutused. Tasakaaluharjutused. Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks.</p> <p>3. Jooks, hüpped, visked.</p> <p>4. Liikumismängud.</p> <p>5. Taliiala. Suusatamine.</p> <p>6. Tantsuline liikumine.</p> <p>7. Ujumine.</p> <p>II kooliastmes lisanduvad:</p> <p>8. Kergejõustik</p> <p>9. Sportmängud</p> <p>10. Orienteerumine</p>	<p>3, 6</p> <p>2, 4</p> <p>3, 6</p> <p>2, 5</p> <p>4</p> <p>1, 2, 3, 5, 6</p> <p>2, 7</p> <p>3, 4</p>	<p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p>	<p>2, 4, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 7, 8</p> <p>2, 6, 7, 8</p> <p>2, 3, 4, 8</p> <p>1, 7, 8</p> <p>1, 2, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 5, 8</p> <p>1, 3, 4, 5,</p>
--	--	---	--	---

<p>9. Kooli poolt vaba tunniressursi alusel määratud ained</p>	<p>15. INFORMAATIKA</p> <p>II kooliaste Informaatika Õppesisu</p> <p>1. Robotid ja nende kasutamine: millest robotid koosnevad, miks on inimestel vaja roboteid, milliseid roboteid on maailmas olemas, millistes valdkondades saavad robotid inimesi asendada.</p> <p>2. Programmeerimine: millest koosneb arvutiprogramm, tuntumad programmeerimiskeeled, programmeerimiskäsud ja nende järjestamine, lihtsamate programmide ja algoritmide joonistamine.</p> <p>3. Tutvumine kooli nutiseadmetega: milliseid reegleid tuleb järgida nutiseadmeid kasutades, millised tegevused on keelatud.</p> <p>4. Tutvumine arvutitega (sülearvutiga, tahvelarvutiga, nutitelefoniga): millest koosneb arvuti, kuidas arvutit tööle panna, klaviatuuri ja hiire kasutamine, arvutivõrku sisse- ja väljalogimine, kuidas leida arvutist vajalikku programmi, kuidas programmi käivitada, salvestada.</p> <p>5. Mootorid: nende kasutamine ja programmeerimisvõimalused</p> <p>6. Andurid: liikumisanduri ja kaldeanduri kasutamine robotite ehitamisel ja programmeerimisel.</p> <p>7. Helid: helide tekitamine, helide lisamine.</p> <p>8. Arvuti töövahendina: sissejuhatus tekstitöötlusse (MS Word); failide haldamine; infootsing internetis ja töö meediafailidega; töö andmetega (Excel); esitluse koostamine (PowerPoint); referaadi vormindamine.</p> <p>9. Turvaline internet: küberturvalisus, autoriõiguse seadus ja GDPR</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,8</p>	<p>1,2,3,12,13</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>
--	---	------------------------------	--------------------	-------------------------------